

Hlas

Nového Mesta

ROČNÍK XXIX. ČASOPIS OBYVATEĽOV MESTSKEJ ČASTI BRATISLAVA-NOVÉ MESTO, 7-8/2019

Miliónové investície do rozvodov tepla

Organizácia šampionátu dopadla na výbornú

Minulosť zviazaná s vinicami

Vážení Novomešťania,

najteplejšie mesiace roka sa obvykle spájajú s oddychom a zábavou, prípadne s uhorkovou sezónou. V práci mestskej časti sa však nič také nesmie prejavíť.

Možno je trochu paradoxné, že práve v čase, keď vonkajšie teploty prekračujú 35 °C, členovia miestneho zastupiteľstva schválili dodávateľa tepla pre mestskú časť. Vo férovej súťaži sme vybrali firmu, ktorá sa zaviazala investovať milióny eur do starých poničených rozvodov, a pritom nezvýšiť cenu tepla. Končí sa tak 22-ročné obdobie spolupráce so súčasným dodávateľom, ktorý do infraštruktúry takmer neinvestoval, nanajvýš odstraňoval havárie. Som presvedčený, že v budúcnosti toto rozhodnutie oceníme.

Radosť mám aj z ďalších úspešných projektov v našom okolí. Aj keď napohľad ide o malé zmeny, často je za nimi množstvo úsilia a mravčej práce. Patrí k nim napríklad dokončenie rekonštrukcie Hornej Vančurovej ulice, dobudovanie atraktívneho a bezpečného ihriska v detských jasličkách, ale aj inštalácia fontánky v parku na Jahodovej. To všetko pomôže zlepšiť a spríjemniť život Novomešťanov, čo bolo vždy aj mojím cieľom.

Ale život nie je iba o práci, väčšinu z vás čakajú dovolenkové dni. Prajem vám, aby ste si ich užili čo najlepšie, či už dáte prednosť pokojnému relaxu, poznávaniu, pohybu, alebo adrenalínovým zážitkom. V čase, keď budete v meste, vás srdečne pozývam na rozmanité kultúrne i športové podujatia, ktoré sme pre vás pripravili. Pre malých aj veľkých, mladších aj starších. Veď vypočuť si dobrý koncert, uvoľniť myseľ pri cvičení jogy alebo jednoducho posedieť v tieni na lavičke v parku patrí k drobným radostiam, ktoré by sme si mali dopriať čo najčastejšie.

Prajem vám zaujímavý čitateľský zážitok z prázdninového vydania Hlasu a leto plné pohody.

Rudolf Kusý

Z obsahu čísla:

Jún bol v školách najrušnejší

str. 7

V živote sú užitočné všetky emócie

str. 8

Čo zažijeme počas Kultúrneho leta?

str. 13

Seniori ukázali športového ducha

str. 14

Denník maliarky je plný farieb

str. 16

Pozvanie na výstavu o Európe

str. 20

Obálka:

Takýto fešácky klobúčik by ako ochranu pred úpalom prijali všetky malé slečny
Snímka Jana Plevová

Slovenská moderná žena má 150 rokov

Presnejšie by bolo povedať, že v tých rokoch vznikala, rodila sa a vyvíjala. Ale je tu dátum 4. augusta 1869, keď sa u nás v ovzduší silnejúceho maďarizačného útlaku podarilo založiť ženský spolok Živena – na ciele duchovné povznesenie ženskej časti národa. Ako inak, najmä vzdelávaním žien. V pláne bolo zakladať dievčenské výchovné ústavy, vydávať časopisy a knihy, zamestnávať chudobné ženy... „Šľachetný národ povstane len zo šľachetných rodín,“ zdôrazňovali zakladateľky. (Že pod tým myslia aj výchovu detí v národnom duchu, bližšie radšej nerozvádžali...) Ženské spolky vznikali v tých časoch po celej Európe, a tak úradníci v Budíne stanovy Živeny po istom čase schválili, hoci oklieštené. Začala sa dlhá história spolku, zaznamenaná historikmi v čerstvo vydanéj knihe Živena.

Vydáva Mestská časť Bratislava-Nové Mesto,
IČO: 00603317

Adresa: Miestny úrad Bratislava-Nové Mesto,
Junácka 1, 832 91 Bratislava,
tel.: 02/4925 3136, redakcia: hlas@banm.sk,
inzercia: tla@banm.sk, www.banm.sk/casopis/
Mesačník, dátum vydania 1. 7. 2019,
obyvateľom mestskej časti sa distribuuje bezplatne.

Redakčná rada:

Predseda: Mgr. Rudolf Kusý,
šéfredaktorka: Mgr. Marianna Mašátová Haliaková,
členovia: Ing. Libor Gašperík, JUDr. Tomáš Korček,
Ing. Silvia Švecová, PhD., Vladimír Volf,
Mgr. Peter Weiss, Ing. Jana Škutková,
Mgr. Marek Tettinger,
tajomník: Mgr. Ján Borčín.
Jazyková úprava: Hana Čiefová.
Grafická úprava: Martin Lovás.
Tlač: UltraPrint, s. r. o. Náklad: 24 200 výtlačkov.
Číslo 7-8/2019.
ISSN 1339-7990. EV 3920/09.

Miliónové investície a výhodná cena za teplo

Nové Mesto má nového dodávateľa tepla a teplej vody. Miestne a následne aj mestské zastupiteľstvo schválilo v júni predloženú koncesnú zmluvu s víťazným uchádzačom, ktorý by mal zabezpečovať dodávku tepla v mestskej časti najbližších 20 rokov.

Základným zámerom Nového Mesta bolo dosiahnuť férovú cenu za teplo pre Novomešťanov a zároveň výrazné investície dodávateľa do kotolní a rozvodov, ktorými sa teplo do domácností dodáva. Dobrou správou je, že finálna zmluva by mala zabezpečiť oboje. Žiadne veľké zdražovanie nehrozí, naopak – cena za teplo by mala byť nižšia než v prípade súčasného dodávateľa, ktorému vypršala zmluva. A nový dodávateľ sa zaviazal, že do zastaraných technológií, z ktorých mnohé sú už 20 rokov za hranicou životnosti, investuje počas prvých piatich rokov viac ako 4,5 milióna eur.

Do verejného obstarávania sa prihlásili piati uchádzači. Dva j nespĺnili podmienky, jeden sám odstúpil a do ďalšieho kola (tzv. súťažného dialógu) postúpili dve spoločnosti. Za najvýhodnejšiu komisia napokon vyhodnotila ponuku spoločnosti Termming, a. s. Tá predložila v rámci súťažných kritérií oproti druhému uchádzačovi vyššiu cenu investícií aj nájomného. Čo sa týka tretieho kľúčového kritéria – ceny za teplo – tá bola v porovnaní s druhým v poradí vyššia len o 1,5 percenta. Spoločnosť Termming sa na následných rokovaniach s vedením

Nového Mesta však nakoniec zaviazala, že zníži celkovú cenu tepla na úroveň ponuky uchádzača, ktorý skončil v súťaži druhý – t. j. na 0,10382 € za jednu kilowatthodinu.

Dodávateľa tepla bude kontrolovať komisia, v ktorej bude mať mestská časť päť zástupcov vrátane miestnych poslancov a odborníkov. Tá sa bude podieľať aj na tvorbe ceny tepla či dohliadať na investície.

Starosta Nového Mesta Rudolf Kusý poďakoval pracovníkom miestneho úradu za trojročnú náročnú prácu pri výbere nového dodávateľa tepla a poslancom zastupiteľstva za spoločné úsilie schváliť pre Nové Mesto výhodnú koncesnú zmluvu.

Novomestskí poslanci sa v júni venovali aj téme hazardných hier. Miestne zastupiteľstvo odsúhlasilo obsah návrhu všeobecne záväzného nariadenia (VZN) z dielne magistrátu, ktoré čiastočne obmedzuje prevádzkovanie hazardných hier na území Bratislavy – na maximálne možnú mieru, akú umožňuje novela zákona o hazardných hrách. „Všetko, čo obmedzí hazardné hry, je pozitívne. Hazard je niečo, čo ničí rodiny. Príjem, ktorý má z hazardných hier či už mesto, alebo štát, sa nedá porovnať s nákladmi na liečenie tých ľudí ani s následkami rozpadnutých rodín,“ povedal starosta Kusý. Nové VZN okrem iného zakazuje umiestniť herňu do 200 metrov od školy, liečebne či inej herne. Taktiež zakazuje prevádzku hazardných hier počas týchto sviatkov: 1. a 6. januára, na Veľkonočný pondelok, 1. a 8. mája, 5. júla, 29. augusta, 1. a 15. septembra, 1. a 2. novembra, 26. decembra.

Ján Borčín, snímky Jana Škutková

Župa prispeje na sociálne programy

BSK vyhlásil výzvu na predkladanie žiadostí o poskytnutie finančného príspevku na rok 2020 určenú akreditovaným a neakreditovaným subjektom, právnickým a fyzickým osobám vykonávajúcim opatrenia sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately podľa zákona č. 305/2005 Z. z. Príspevok možno získať na opatrenia sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately na predchádzanie vzniku krí-

zových situácií v rodine a tiež na sociálne programy *Pomoc ženám, na ktorých je páchané násilie* či *Centrum pre rodiny v kríze*. Žiadosti o poskytnutie finančného príspevku a projekty vypracované v súlade so sociálnym programom Bratislavského samosprávneho kraja na rok 2020 je potrebné predložiť v termíne do 31. júla 2019. Viac informácií na <https://bratislavskykraj.sk/socialne-sluzby/> (bsk)

Hokejový šampionát vieme zorganizovať na špičkovej úrovni

Máloktorý šport na Slovensku vyvoláva toľko emócií ako hokej. Popri futbale je to nepochybne najpopulárnejší šport v našich končinách. Keď sa k jeho obľúbenosti pridá organizácia vrcholového svetového podujatia, pozornosť je zaručená.

Po skončení 2019 IIHF majstrovstiev sveta v ľadovom hokeji, ktoré Bratislava a Košice hostili od 10. do 26. mája, môžeme skonštatovať, že Slováci ako organizátori i fanúšikovia obstáli na jednotku. Hádám po žiadnom vrcholovom podujatí u nás sa z úst zástupcov tímov, národných zväzov, medzinárodnej federácie, zahraničných fanúšikov či delegácií nezneslo na usporiadateľské mestá toľko slov chvály.

Už pred začiatkom šampionátu sme sa všetci tešili na výkony najlepších hráčov a tímov na svete. Chceli sme zažiť a tvoriť atmosféru podujatia na najvyššej úrovni. Podporiť našu reprezentáciu priamo v diani. Napriek tomu, že naša reprezentácia skončila pred bránami štvrtfinále, naši hráči milo prekvapili svojimi výkonmi. Zažili sme úžasné zápasy. Prekvapili sme aj tých najlepších. Mnohé duely na šampionáte odborníci označili za nadštandardné. Boli sme na pár dní centrom športového diania vo svete. A my Novomešťania sme majstrovstvá zažili doslova na vlastnej koži.

Regulácia dopravy, ktorá mala uľahčiť parkovanie obyvateľom zóny vymedzenej ulicami Vajnorská, Trnavská, Bajkalská, Záhradnícka a Jégého sa ukázala ako dobré riešenie. Pravda, ľudia z okolia museli po niekoľko dní zniesť zvýšený hluk a ťažšie hľadať miesto na parkovanie, je to však daň za podujatie, ktoré je na Slovensku ojedinelé. Veď turniketmi prešlo 287 000 divákov a oficiálna fanzóna na Trnavskom mýte ako centrum stretnutí hokejových priaznivcov privítala bezmála 80-tisíc fanúšikov.

Na Slovensku zvykneme často kritizovať, ale menej už chváliť. Mali by sme však byť hrdí sami na seba, že svetový šampionát v ľadovom hokeji sme zorga-

nizovali na špičkovej úrovni a dokonca predstihli viaceré vyspelé hokejové krajiny. Hokej je hádam jediný z veľkých športov, v ktorom môže naša krajina usporiadať majstrovstvá sveta. O to cennejšia je spomínaná chvála. Tá je však výsledkom náročnej a dlhoročnej organizácie, príprav, dohôd a kompromisov. Zorganizovanie takého podujatia, ako sú majstrovstvá sveta v ľadovom hokeji, je náročný proces, ktorého súčasťou bolo aj zastupiteľstvo, komisie a Miestny úrad Bratislava-Nové Mesto. Obyvateľom patrí poďakovanie za ústretovosť a trpezlivosť, vďaka ktorej si všetci zahraniční fanúšikovia mohli povedať, že Slovensko je naozaj hokejová krajina.

Roman Štamberský

Snímky Pavel Lebeda / 2019 IIHF MS

Jasličkári dostali ku Dňu detí ihrisko

Z nového ihriska a upraveného dvora sa tešia najmenší Novomešťania. Pozemok detských jaslí na Robotníckej ulici prešiel v uplynulých mesiacoch rekonštrukciou, pričom na ňom pribudlo niekoľko prvkov.

Najväčšiu radosť majú jasličkári z bezpečného ihriska s hracími prvkami pre deti do troch rokov. Pribudli tu tri pružinové hojdačky, atraktívna preliezačka so šmyklavkou v podobe loďky aj obľúbené klasické hojdačky. Multifunkčná športová plocha má povrch z plastu a výborne sa hodí na pohyb detských odrážadiel, loptové hry či spoločné cvičenie. V blízkosti ihriska vyrástol drevený altánok, kde si malí aj veľkí radi posedia v horúcich dňoch. Hraciu časť dvora oddelil od zvyšku po-

zemku nový plot, aby sa ani tí najzvedavejší „prieskumníci“ nedostali von z bezpečnej zóny.

Stavbári tiež upravili vstupný priestor do detských jaslí, kam položili zámko-

vú dlažbu. Z nej vytvorili aj širší chodník okolo budovy, ktorý umožní prístup s kočíkom, a cestičku vedúcu na ihrisko. Na šikmých rampách, po ktorých vchádzajú mamičky do jaslí, nalepili gumený protišmykový povrch. Poslednou stavebnou zmenou je zväčšenie a oplotenie plochy na kontajnery, ktoré pomôže pri udržiavaní poriadku. Zeleň v areáli obohatila výsadba štyroch stromov a kríkov popri oplotení. „Investícia vo výške 60-tisíc eur je výsledkom dobrej spolupráce starostu, miestnych poslancov a rodičov pri presadzovaní rozpočtových priorít mestskej časti,“ zhrnul gesčný poslanec Libor Gašpírik.

(red), snímka Jana Plevová

Konečne sa aj Bratislava chystá zaviesť pravidlá parkovania

O bratislavskej parkovacej politike sa už nielen hovorí, ale aj diskutuje, rokuje a najmä koná...

5. júna sa v Stredisku kultúry na Vajnorskej ulici uskutočnilo verejné stretnutie primátora Matúša Valla s obyvateľmi Nového Mesta. Primátor vysvetlil zásady a pravidlá pripravenej parkovacej politiky, ktorá dostala pomenovanie „Férové parkovanie v Bratislave“. Za poľutovaniahodnú možno považovať skutočnosť, že stretnutie sa uskutočnilo až po tom, ako miestni poslanci o predložennom návrhu dvakrát hlasovali, najprv na riadnom a následne aj na mimoriadnom zasadnutí zastupiteľstva. Dôsledkom je, že miestne zastupiteľstvo s predloženým návrhom nesúhlasilo, ale zároveň k nemu vyjadrilo viacero zásadných pripomienok...

V čase, keď väčšina z vás bude čítať tieto riadky, o základných princípoch parkovania v Bratislave by malo byť rozhodnuté. Na júnovom zasadnutí mestského zastupiteľstva by totiž mali mestskí poslanci prerokovať a schváliť návrh všeobecne záväzného nariadenia. Mesto ním chce dosiahnuť zníženie množstva áut, zavedenie pravidiel parkovania vo verejných priestoroch a na uliciach, obmedzenie parkovania na chodníkoch, zvýhodnenie Bratislavčanov pri parkovaní v mieste svojho bydliska, ale aj motivovať ľudí dochádzajúcich do Bratislavy i samotných Bratislavčanov, aby viac cestovali mestskou hromadnou dopravou.

Od začiatku roku 2021 budeme môcť pravdepodobne parkovať v Bratislave s využitím elektronických parkovacích kariet. Jednak kariet rezidentských, ktoré budú vydávané obyvateľom s trvalým pobytom v Bratislave, jednak kariet abonentských, ktoré budú vydávané živnostníkom a firmám tu sídliacim. Vlastníci garáží a parkovacích miest v hromadných garážach budú môcť získať bonusové karty (tri karty na jednu osobu po 10 eur). Tie im umožnia parkovať každý deň dve hodiny bezplatne v inej spoplatnenej zóne v Bratislave.

Podľa zverejnených základných téz má rezidentská karta na prvé auto v domácnosti stáť 39 eur, na druhé 150 eur a tretia karta 500 eur. Držiteľ rezidentskej karty bude môcť bezplatne parkovať dve hodiny denne v celej Bratislave. Vo vlastnej rezidentskej zóne bude mať k dispozícii aj 100 hodín voľného parkovania pre iné vozidlá,

napríklad pre návštevy, doručovateľov, údržbárov a pod. Treba zdôrazniť, že potenciálna prevádzka Férového parkovania „počíta“ s počítačovou či smartfónovou gramotnosťou užívateľov. Uplatnenie si bezplatných parkovacích minút či minút pre návštevy si bude vyžadovať aktívnu komunikáciu prostredníctvom sms správ alebo webových aplikácií.

Miestni poslanci budú musieť spolu s vedením mestskej časti po schválení mestskej parkovacej politiky doriešiť najmä rozdelenie mestskej časti na rezidentské parkovacie zóny. Jedným z riešení, ktoré je prijateľné a zároveň podporuje identitu Novomešťanov ako obyvateľov mestskej časti, je návrh, aby celá mestská časť predstavovala jednu parkovaciu zónu. Protipólom je návrh, aby bola mestská časť rozdelená na viac parkovacích zón. Aj tento návrh vychádza z reálnych a akceptovateľných východísk. Zavedenie tohto modelu prispeje k výraznému zníženiu dopravných presunov Novomešťanov v rámci mestskej časti autami, keďže „bezplatné“ parkovanie budú mať len v rámci vlastnej rezidentskej zóny. V ďalších zónach mesta, teda aj v zónach mestskej časti, budú musieť po vyčerpaní dvojhodinového bonusu platiť parkovné tak ako všetci návštevníci mesta.

Do júna 2019 bolo potrebné stanoviť hranice pilotnej parkovacej zóny, ktorú chce Nové Mesto neodkladne „spustiť“. Malo by ísť o územie medzi Trnavským mýtom a Bajkalskou/Jarošovou ulicou, medzi Trnavskou a Kukučínovou ulicou. Pre časť takto vymedzenej zóny (Tehelné

pole) má Nové Mesto spracovanú a odsúhlasenú dokumentáciu, pričom časť parkovacích plôch už bola vyznačená. Predstavitelia mestskej časti si plne uvedomujú, že v najbližších mesiacoch musia v spolupráci s mestom pripraviť projektovú dokumentáciu aj pre územie medzi Vajnorskou a Kukučínovou ulicou. Tak vzniknú základné podmienky vyhlásenia ucelenej pilotnej parkovacej zóny.

V súčasnosti nemôžu byť pravidlá parkovania z technických dôvodov zavedené hneď na území celej Bratislavy. Predpokladá sa, že budú zavádzané postupne, podľa záujmu a predstáv mestských častí, ale aj podľa špecifických potrieb a nárokov.

Predstavitelia Bratislavy tvrdia, že získané finančné prostriedky „pôjdu“ primárne do rozvoja dopravnej infraštruktúry, realizácie záchytných parkovísk, parkovacích domov a prestupných uzlov na mestskú hromadnú dopravu. Na zavedenie Férového parkovania nebude profitovať žiadna súkromná firma, mesto ju má realizovať prostredníctvom vlastnej organizácie alebo samostatného oddelenia magistrátu. Aj tu je mestská časť Bratislava-Nové Mesto pripravená. Ako jediná má zriadenú mestskú firmu, Novomestskú parkovaciu spoločnosť, s. r. o. Tá môže okamžite začať plniť požiadavky mesta súvisiace so zavádzaním Férového parkovania. Kontrolu dodržiavania pravidiel rezidenčného parkovania vrátane vyberania pokút bude zabezpečovať mestská polícia.

*Peter Vaškovič,
zástupca starostu mestskej časti
Snímka Jana Plevová*

V máji sme privítali 143 malých Novomešťanov

Novomestské rodiny nám opäť predstavili svojich najmladších členov. V Stredisku kultúry ich 29. mája privítali starosta Rudolf Kusý a ďalší predstavitelia mestskej časti. „Štartovací balíček“, ktorý popri drobných darčekom zahŕňa finančnú podporu vo výške 200 eur, uľaví rodinnému rozpočtu a pomôže pri prvých nákupoch spojených s narodením dieťatka.

(jš), snímky Jana Plevová

Žiaci spoznali históriu na tvári miesta

Po vydaní Židovského kódexu v roku 1941 začali na Slovensku vznikať pracovné tábory. Jedným z nich bol tábor v Seredi s oficiálnym názvom Koncentračné stredisko a pracovný tábor pre Židov. Založili ho s ohľadom na geografickú polohu, križovátku viacerých ciest v blízkosti Bratislavy, Nitry a Trnavy. Prešlo ním okolo 16 000 ľudí, mnohí sa do svojich domovov nikdy nevrátili. Dnes je tu zriadené múzeum holokaustu, keďže ide o jediné zachované autentické miesto viažuce sa k tragickému obdobiu riešenia židovskej otázky na Slovensku počas druhej svetovej vojny.

Pre najmladšiu generáciu sú mnohé historické udalosti už len stránkami z učebníc dejepisu. O to dôležitejšie je pripomínať jej túto kapitolu našich dejín priblížením reálií „naživo“. Aj z tohto dôvodu pripravila Základná organizácia Slovenského zväzu protifašistických bojovníkov Bratislava-Nové Mesto v spolupráci s mestskou časťou exkurziu pre deviatakov do Múzea holokaustu v Seredi. V máji, pri príležitosti výročia ukončenia II. svetovej vojny, sa jej zúčastnilo 130 žia-

kov a 9 pedagógov zo šiestich novomestských základných škôl.

Na úvod si účastníci pozreli krátke emotívne video. Na prednáške sa dozvedeli veľa nových informácií o koncentračných a pracovných táboroch z obdobia druhej svetovej vojny. Počas prehliadky múzea s lektorským výkladom videli artefakty, fotografie a priestory bývalých dielní, kde popri dospelých pracovali aj malé deti. Silným zážitkom bol pohľad na vagón stojaci na nádvorí, ktorým za neľudských podmienok transportovali ľudí do vyhladzovacích táborov.

ZO SZPB Bratislava-Nové Mesto ďakuje za zabezpečenie dopravy a vstupu do múzea.

Stanislav Winkler
Snímka Martin Krno

Zatlieskajme škole na Jeséniovej!

Je známe, že s výsledkami testovania našich deviatakov v matematike a slovenskom jazyku nie sme a nemôžeme byť spokojní. Školy v Novom Meste však dosahujú o čosi lepšie výsledky, než ukazuje celoslovenský priemer. Zatlieskať treba najmä ZŠ na Jeséniovej, ktorá tento rok dosiahla výsledky vysoko nad priemerom SR aj mestskej časti a predbehla minuloročnú najlepšiu ZŠ Za kasárňou. Striedavo sa nad priemer vyťahnu aj školy na Sibírskej, Českej a Cádrovej. O čosi horšie dopadá testovanie deviatakov na ZŠ Kalinčiakova.

(vv)

Piataci z Riazanskej skonštruovali formulu

Cieľmi medzinárodného projektu Green Power sú spájanie komunity školy, efektívna spolupráca žiakov a rozvíjanie ich vzťahu k technickým odborom. Na Slovensko sa aktivita dostala vďaka Nadácii Volkswagen a niekoľkým nadšencom, z ktorých spomeňme aspoň Martina Knoteka. „Bez váhania som prijal ponuku, aby sme sa zúčastnili pilotného ročníka tohto nezvyčajného spôsobu vyučovania. Úlohou žiakov bolo zostaviť tím, ktorý na hodinách techniky počas školského roka naplánuje a vytvorí ozajstnú pojazdnú formulu z certifikovanej staviebne. Od jej zhotovenia, spojzadenia až po výzdobu karosérie. Na spoluprácu sme vybrali žiakov z 5. B triedy,“ vysvetľuje riaditeľ školy PhDr. Ján Papuga.

Formula je rozložená na čo najmenšie časti, aby boli žiaci nútení rozmýšľať a skúšať rôzne varianty. Pri konštruovaní sa učia princípy mechaniky, dizajnu, pohybu, navzájom spolupracujú. Pri tom sa prirodzene motivujú k ďalšiemu spoznávaniu techniky a preferencii technického vzdelávania. V konštruovaní formuly s elektrickým motorom pomáhajú žiakom mentori, ktorými sú študenti technických odborov. Na posledných školských hodinách sa formuly testovali a piataci sa učili šoférovať vozidlo, ktoré môže dosiahnuť rýchlosť až 40 km za hodinu. Bezpečnosť je neoddeliteľnou súčasťou projektu. Vy-

vrhnutím celoročnej práce boli preteky medzi školami na ozajstnej pretekárskej dráhe. Cieľom však nemalo byť víťazstvo. Dôležitejšie je, že sa takto budujú lepšie vzťahy medzi žiakmi, teoretické poznatky sa úzko prepájajú s praktickou činnosťou, spoznávajú sa účastníci z rôznych škôl. Nezanedbateľný nie je ani ekologický rozmer, ktorý propaguje využívanie elektriny na pohon vozidiel.

ZŠ s MŠ Riazanská sa stala priekopníkom originálneho a v zahraničí už rozvíjaného projektu. Učitelia aj žiaci veria, že dobre obstoja aj v ďalšom ročníku, do ktorého sa už plánujú zapojiť viaceré školy.

(red), snímky Ján Papuga,
ZŠ Riazanská

Naši škôlkari obhájili olympijský titul!

Deti z materskej školy na Pionierskej ulici sa 30. mája zúčastnili 4. ročníka Olympiády MŠ 2019. Zorganizovali ju spoločne Volejbalový klub polície Bratislava a Občianske združenie Športuj s nami pod vedením páňov I. Husára a B. Baňasa v športovej hale Elán. Sily a šikovnosť si zmeralo 220 detí z 11 materských škôl z Bratislavy a okolia. Súťažili v desiatich atletických disciplínach – beh na 60 metrov, beh cez prekážky na 50 metrov, skok do diaľky, vrh guľou, beh na dvesto metrov a štafeta. K atletike pripojili organizátori volejbal, hádzanú, basketbal a florbal. Počas plnenia disciplín sa škôlkari správali ako praví športovci, pomáhali si, utešovali sa a pod vedením učiteliek Petry Prošekovej a Veroniky Veisovej sa motivovali k úžasným výkonom. Naše deti nám urobili veľkú radosť, umiestnili sa na prvom mieste a obhájili už tretie víťazstvo. GRATULUJEME!

Anna Mračková, MŠ Pionierska

Food Fest vyniesol škole 4 544 eur

V stredu 5. júna žila celá ZŠ Za kasárňou Food Festom, záhradnou oslavou rôznych dobrôt domácej výroby. Išlo o druhý ročník veľkolepej akcie spojenej so zbierkou. Finančné prostriedky sa zbierali na workoutové ihrisko, ktoré škola plánuje postaviť v areáli školy v septembri. Z 32 tried sa zapojilo 26

a chýbali len tie, ktoré boli na celodenných výletoch s dlhodobým plánovaným termínom. Celú prednú záhradu zaplnili stánky, v ktorých svoje dobroty ponúkali deti spolu s pedagógmi, rodičmi či starými rodičmi.

Naši žiaci sa opäť priučili novým zručnostiam. Popri kuchárskom umení rozvíjali svoju finančnú gramotnosť, podnikavosť, komunikáciu a príjemné vystupovanie. Kreativitu prejavili pri príprave stánkov a vzťah k životnému prostrediu dokázali tým, že po podujatí všetko dôkladne poupratovali. Všetci spoločne sme sa pričínili o to, že sa zbieralo neuveriteľných 4 544 eur. Samozrejme, účastníci majú veľkú radosť z toho, že ihrisko vďaka tomu dostalo reálne kontúry, no ešte viac z toho, že sa opäť podarilo spojiť všetkých „zakasárnikov“ do jednej veľkej rodiny.

Monika Hulenová, ZŠ Za kasárňou
Snímka Jana Plevová

Rodičia a učitelia zasadli do školských lavíc spoločne

Dlhodobý cyklus prednášok o problémoch vzdelávania a výchovy naštartovala riaditeľka Základnej školy Za kasárňou Mgr. Monika Hulenová začiatkom tohto roka. Po prvej prednáške o „výchove generácie Google“ prišli na rad témy spojené s emóciami. PaedDr. Jana Lednická z Centra pedagogicko-psychologického poradenstva a prevencie v apríli a máji diskutovala s učiteľmi aj rodičmi o hneve a strachu. O svoje poznatky a skúsenosti sa podelila aj s čitateľmi Hlasu.

Pomôžme deťom hnevať sa

Život prináša rôzne situácie a človek na ne reaguje emóciami. Aj keď pocit radosti prežíva každý z nás oveľa radšej, pravdou je, že **všetky emócie sú dôležité**.

Hnev je pre človeka dôležitý z viacerých dôvodov. Môže byť reakciou na frustráciu z nenaplnenej potreby či reakciou na stratu. Je spôsobom budovania identity a jej ochrany, ale aj spôsobom, akým si vyladujeme vzťahy. „*Vypočuť si hnev dieťaťa znamená dozvedieť sa, kým je a čo sú jeho potreby,*“ vysvetlila PaedDr. Lednická. „*Emócie nie sú ani dobré, ani zlé, jednoducho sú.*“

Čo na hnev pomáha

- Hnev dieťaťa by sme mali prijať a nehodnotiť ho. Pochopiť a pomenovať emóciu a uznať potrebu, pričom pomáhame dieťaťu s jej naplnením do tej miery, ako je to možné.

- Starajme sa o vlastné potreby.

- Ostaňme s dieťaťom a ukážme mu, že hnev vieme spolu ustáť a že pre strach ho neopustíme.

- Hovorme o svojom hneve, ukážme, že aj dospelí sa hnevajú.

- Ak dieťa opakovane potláča svoju túžbu, v budúcnosti by mohlo mať problém identifikovať to, že niečo chce. Pýta

sa takto, čo by malo urobiť, hľadá pozitíva a negatíva v danej situácii. Výsledkom potlačenia túžob je, že ponecháva ostatných, aby ho smerovali, takmer sa vzdá vlastných rozhodnutí.

- Dieťa potrebuje, aby bola emócia vypočutá, aby mu bola priznaná potrebná dávka porozumenia a citlivosti. Neznamená to splnenie všetkých jeho priání, želaní a potrieb.

- Často býva hnev vysvetľovaný ako vytvorenie odstupe od druhého človeka. Je to však opačne, ide o opätovné získanie rovnováhy. Ak dieťa niečo nahnevá, tak práve emócie mu pomáhajú vysporiadať sa so situáciou.

- Frustrácia v dôsledku nezískania niečoho je primeraná a pomáha pri budovaní identity. Ak je však spojená so samotou a opustením, je škodlivá, pretože hnev už prechádza do strachu či hrôzy.

Aj laickej verejnosti je pomerne známa „Maslowova pyramída“, v ktorej americký psychológ usporiadal hierarchiu ľudských potrieb od základných po tie najvyššie. Do základne pyramídy umiestnil fyziologické potreby, nad ne potrebu bezpečia, sociálne potreby, potrebu úcty a na jej vrchol situoval potrebu sebarealizácie. Keď sa dieťa hnevá, pociťuje, že nie je rešpektovaná nie-

ktorá jeho potreba. Či už je to potreba autonómie, kompetencie, ocenenia, zmysluplnosti a spravodlivosti, alebo jednoducho podpory. Rodičia by na to mali primerane reagovať a s pochopením pomôcť dieťaťu túto jeho potrebu naplniť.

Hnev je fyziologická reakcia organizmu, bez neho by sme sa cítili v živote bezmocní a často ako obeť. Hnev by sa nemal potláčať, mal by sa prežívať.

„Často až pri veľkosti hnevu dieťaťa rodič pochopí, ako veľmi dieťa niečo chce,

akú má potrebu. Je dôležité dať porozumenie dieťaťu cez zachytenie významu alebo emócie so súvislosťou. Neznamená to súhlasit' s dieťaťom. Ak však chcete prehodnotiť svoje rozhodnutie, nemá to nič spoločné s nedôslednosťou. Nemalo by to byť pravidlom. Dieťaťu dávate najavo skôr posolstvo, že chcete reagovať na jeho potreby," hovorí PaedDr. Lednická.

Občas rodičia potrebujú pomôcť pri zvládaní vlastného hnevu. Odborníčka radí, aby pri tom vnímali svoje telo a potreby, pokúsili sa nájsť pravú príčinu svojho hnevu.

- Pokiaľ sa príčina hnevu netýka dieťaťa, je dobré hovoriť o pravom dôvode a vysvetliť mu ho.

- Pokiaľ sa príčina hnevu dieťaťa týka, môžeme ho vyjadriť cez takzvaný „Ja výrok“, napríklad: „Keď sa hráš na tom ožehrenom obruse, hnevám sa, lebo cítim znevažovanie svojej práce, včera som ho prala a žehlila. Budem rada, ak ho teraz skúsiš vyčistiť a nabudúce sa budeš hrať na tejto podložke.“

- Máte právo mať chuť udrieť svoje dieťa, avšak nemáte právo to urobiť. Niekedy pomáha vnútorne si povedať „mám chuť ním potriasť“, prípadne si to môžete aj predstaviť, tu je však už potrebné v konaní sa zastaviť.

- Dajte si v takejto situácii pauzu. Povedzte dieťaťu, že potrebujete chvíľu pre seba, lebo mu nechcete povedať niečo, čo by vás potom mrzelo...

- Ak cítite, že to neovládnete, požiadajte o doriešenie situácie partnera.

Rodičia a pedagógovia aj dlho po prednáške diskutovali s doktorkou Lednickou o konkrétnych situáciách, vlastných skúsenostiach i pocitoch. Zhodli sa, že spolupráca rodiny a školy podporená pohľadom naslovovzatého odborníka prináša prospech všetkým. Veď ide predovšetkým o zdravý vývoj najmladšej generácie, z ktorej chceme vychovať empatických, no samostatných a primerane sebavedomých ľudí.

Ako zvládnuť strach

Bez ohľadu na to, či ide o dieťa alebo dospelého, strach je emócia, ktorá sa stará o našu bezpečnosť. Keby sme sa nebáli, ľudstvo by pravdepodobne postupne vyhynulo.

„Pre dieťa je strach reálny, živý a prítomný. Je to myšlienkový proces, ktorý nás učí správať sa bezpečne. Je odkazom na niečo, čo sa má prihodiť v budúcnosti. Báť sa je v poriadku, pomáha nám to

vyhnúť sa nebezpečenstvu,“ otvára tému prednášky Dr. Lednická.

Psychológovia hovoria o dvoch druhoch strachu. Ten prvý je **vývojovo podmienený**. Ide tu o strach z neznámeho, z odlúčenia, bolesti a zranenia, tmy a prírodnej katastrofy, cudzích ľudí, nadprirodzena, zo smrti a konečnosti seba a blízkych. Do druhej kategórie zaraďujú **sociálne strachy**, ktoré sú podmienené výchovou a socializovaním.

Treba pritom rozlíšiť viaceré pojmy. Kým strach vychádza z predmetu alebo situácie (je intelektovým zhodnotením situácie), fobia predstavuje strach z dôsledkov a úzkosť je duševný stav, keď dieťa prežíva obavu bez zjavnej príčiny (je emocionálnou reakciou), môže mať aj telesné prejavy (búšenie srdca, potenie, „motýle“ v žalúdku...).

Strach a úzkosť sú vrodené inštinkty, zabezpečujú prežitie a sú prenosné. Niektoré deti sú viac ustráchané ako iné. Prispieť k tomu môžu nasledujúce faktory:

- **Genetická náhlynosť** – niektoré deti sú citlivejšie a emocionálnejšie vo svojom temperamente.

- **Aspoň jeden ustráchaný rodič** – deti sa učia správaniu sledovaním svojich rodičov a preberajú od nich mnohé vzory správania.

- **Prehnané rodičovstvo** – u dieťaťa závislom od rodiča je pravdepodobnejšie, že sa cíti bezmocné.

- **Stresujúce udalosti** – patrí k nim napríklad odlúčenie od rodiča, úraz alebo hospitalizácia.

„Keď chcete dieťaťu pomôcť, aby prekonalo strach, nesnažte sa otočiť jeho pocity o 180 stupňov. Pokiaľ iniciatíva prichádza od vás, dieťa nemobilizuje svoje sily, je od vás závislé a to jeho strach často ešte umocňuje. Namiesto toho dajte najavo svoje porozumenie, čím zvýšite istotu dieťaťa,“ odporúča odborníčka.

Rodičia robia chybu často v tom, že strach dieťaťa slovne popierajú, napríklad:

„Hádám sa nebudeš báť, veď to nič nie je!“ Nepomôže ani zámerné vyháňanie sa alebo naopak, zámerné vystavovanie situáciám. A už vôbec netreba používať hanlivé označovania ako strachopud, strašpytel, zbabelec či upišťanec.

Stratégie na zvládanie strachu:

- Uvedomte si, že aj akokoľvek banálny strach je pre dieťa reálny (vyhodte zo slovníka vety ako: „neboj sa“, „nemusíš sa báť“, „to nič nie je“. Namiesto toho používajte vety typu: „to ťa vystrašilo“, „bojíš sa, že je niečo pod posteľou, aj ja som sa kedysi bála“, „vystrašil ťa ten čudný zvuk, to je v poriadku...“).

- Naučte dieťa ohodnotiť strach, aby sa v ňom vyznalo (od 1 do 10, od nožičiek po hlavu).

- Hľadajte za strachom význam: „Čo je za tým, čo dieťa prežíva?“ (Ak sa napríklad bojí niečo mi povedať, potom sa bojí mojej reakcie. Vtedy sa dá dieťa posilniť vyjadrením uznania, že je dôležité, že vám o tom dokázalo povedať. Následne sa môžete rozprávať o vašich spôsoboch reakcií. Takto učíte dieťa, že báť sa je v poriadku, je potrebné o strachu aj hovoriť a zvládať strach sa dá aj riešením konfliktov.

- Neupriamujte pozornosť na strach.

- Učte dieťa povedať si: „Zvládnem to, dýcham, je to bežný strach“.

- Hovorte o sebe, akí ste boli v detstve.

- Prinášajte postoj, že teraz je strach dieťaťa v poriadku, a zároveň vyjadrujte nádej, že nabudúce to môže byť inak.

V spolupráci s PaedDr. Janou Lednickou spracovala Jana Škutková

Snímka z prednášky Jana Plevová, ilustračné snímky www.unsplash.com

Cádroviny – kým sme?

Na Kramároch možno vyrastá nová generácia šikovných novinárov. Základná škola Cádrová už niekoľko rokov vydáva školský časopis. A nie hocijaký – podľa odborníkov najlepší na Slovensku. Volá sa CÁDROVINY a jeho redaktormi sú samotní žiaci školy. Mladých kolegov z Cádrovej sme radi oslovili, aby na stránkach Hlasu Nového Mesta svoj časopis a redakčný tím predstavili. Taktovky sa ujala šéfredaktorka, ôsmačka Karolína FABIANOVÁ.

Sme Cádroviny! Ale čo v skutočnosti Cádroviny znamenajú? Nie je to iba časopis. Nie je to iba pár farebných strán s textom a obrázkami. Nie je to len krúžok. Sme to my ľudia, ktorí v Cádrovinách pracujeme a milujeme ich nadovšetko. Cádroviny sú rodina, ktorá drží pohromade a s láskou sa stará o to, čo s hrdosťou ukazujeme – náš časopis. Cádroviny sú naše bohatstvo, ktoré si budeme vždy chrániť a zväčšovať ho. Cádroviny sú všetko, čo milujeme, a to, čo milujeme, je v podstate láska. A láska je potrebná na život.

História – ako sa tento zázrak vôbec začal?

Celé sa to začalo už v školskom roku 2007/2008. Časopis mal zo začiatku cca 30 strán, redakcia okolo 5 – 10 členov a mali sa toho ešte veľa čo učiť. Už vtedy bol však plný zábavy a vydával sa trikrát do roka ako teraz – na Vianoce, pred Veľkou nocou a pred letnými prázdninami. Úspech sme mali v rámci našej čitateľskej komunity, ale v roku 2015 prišiel náš prvý výrazný úspech, ktorý odštartoval aj dráhu ďalších významných ocenení – tretie miesto v rámci celoslovenskej súťaže školských časopisov Pro Slavias za časopis Cádroviny v školskom roku 2014/2015. Potom sme vyhrali opäť tretie miesto v tej istej kategórii a v tej istej súťaži za školský rok 2015/2016. A tým to ani zďaleka neskončilo, práve naopak! V školskom roku 2016/2017 sa do našej zbierky ocenení pridalo naše debutové prvé miesto a za ním utekalo hneď aj druhé prvé miesto v školskom roku 2017/2018.

Ako prebieha naša bežná hodina?

Stretávame sa každú stredu v počítačovej učebni. Témy do jednotlivých čísel vymýšľa celá redakcia na špeciálnej hodine, ktorá je vždy po vydaní nového čísla. Každý tam má niečo svoje. Je plná kreativity a zábavy. Celkovo je v tvorení sloboda a pokoj, lebo to neberieme ako striktnú prácu, ale ako čosi, čo nás naplňuje a čo milujeme. Po dokončení článku, či už na hodine, alebo doma, každý redaktor pošle svoj hotový článok našej pani učiteľke Mgr. Lucii Kulifayovej, ktorá vykonáva odborný dohľad nad našim časopisom. Pred vydaním časopisu sa skontroluje jeho gramatická stránka, roztriedia sa články a celkovo sa časopis dotvorí (aj graficky). Finálnu verziu potom konzultujeme a ak sa nám niečo nepáči alebo chceme ešte čosi vylepšiť či pridať, tak sa na tom dohodneme všetci spolu. Sme ako taká veľká rodina.

Aký je obsah nášho časopisu?

Máme niekoľko stálych tém, napr. zaujímavé svetové dni, horúce kreslo, výnimočný žiak, ľalaľa – tu sú naše výsledky a iné. Väčšinou sa však snažíme vymyslieť na špeciálnych hodinách (t. j. zasadnutí redakčnej rady) po vydaní nového čísla čosi celkom nové a zaujímavé, aby to našich čitateľov oslovilo a zabavilo. Na rôzne témy vymýšľame príbehy, hry, básničky a iné. V časopise máme navyše vždy niečo pre všetky vekové kategórie – pre najmenších sú to napríklad vymalováanky, pre väčších napríklad testy alebo príbehy a pre najväčších rôzne články, či už o škole, alebo o iných témach. Celý obsah časopisu sa musí zmestiť do 60 strán. K textu pripájame aj obrázky, ktoré tvoria predovšetkým žiaci z prvého stupňa našej školy.

Aká je naša redakcia?

Naša redakcia sa skladá z troch redaktoriek, štyroch redaktorov a šéfredaktorky. Sme vo veku od 10 do 14 rokov. Šéfredak-

*Talented autorky (zľava)
Bianka Janitorová, Karolína Groneová
a Karolína Fabianová*

torka dáva iným slobodu, pomáha im, nediktuje im priamo to, čo a ako majú písať. Jej povinnosťou je najmä pomáhať ostatným vtedy, keď potrebujú, takisto píše do každého čísla editoriál a pomáha so vzhľadom obálky.

Prečo sú nám Cádroviny také vzácne?

Cádroviny sú pre nás naozaj klenotom, lebo sa v nich vieme tvorivo prezentovať a rozvíjať sa v tom, čo nás baví – v písaní. Navyše sa tam spoznáme trochu viac ako počas bežného vyučovania, pretože nie sme pod tlakom z učenia a písomiek a sme spolu v uvoľnenej atmosfére. Vďaka Cádrovinám dospievame, lebo len naše meno bude napísané pod našou prácou, takže našu prácu nesmieme „odfláknúť“. Učí nás to zodpovednosti. Učí nás to tvorivosti. Učí nás to byť samými sebou.

A čo naša budúcnosť?

Chceli by sme stále zostať medzi najkvalitnejšou elitou školských časopisov a vyhrať ešte nejaké to ocenenie. Pre nás je však najdôležitejšie, aby sme potešili, rozosmiali, zaujali najmä našich najvernejších čitateľov, teda žiakov našej školy, ich rodičov a učiteľov.

Pre nás je náš časopis tou peknou súčasťou života, keďže život nie je iba pekná a pozitívne ružová. Ale náš časopis je a veríme, že naďalej aj bude. Veď úsmev je tým najlepším liekom na zlú náladu, nie? A nám ten úsmev vydrží, dokým naša Cádrová rodina bude spolu a bude tvoriť tento malý veľký zázrak.

Redakčne krátené.

*Kompletný článok si môžete prečítať
na www.banm.sk*

*Archív Cádrovín nájdete na stránke
<https://zscaba.edupage.org/text5/?>*

*Snímky ZŠ s MŠ Cádrová
a archív redakcie*

E-kolobežka je letný hit na relax i zábavu

Vidieť viac pamiatok na dovolenke alebo sa len tak presúvať do práce či za zábavou je dnes omnoho jednoduchšie. Veľmi obľúbeným dopravným prostriedkom je šikovná elektrická kolobežka. Keďže jazdu na nej zvládne naozaj každý, hodí sa pre mladých, ale aj pre seniorov.

Jazdíte po meste bezpečne a bez emisií. Do obľúbenej kaviarne alebo letnej terasy prídete rýchlo a ani sa nespotíte. Naopak, nemusíte vynakladať žiadnu námahu a počas jazdy vás osvieži príjemný vánok!

Na chodníkoch buďte ohľaduplní, keďže chodci vašu jazdu prakticky nepočujú. Je vhodné obmedziť rýchlosť na približne 10 km/h. Spomaliť je treba aj v centre mesta, kde je pohyb ľudí vyšší. Kvalitný elektrický motor v kolobežke je možné regulovať až tromi stupňami výkonu, a tak môžete na prázdnych plochách zasa pridať.

Žiadne problémy s parkovaním v centre alebo s prehustenou dopravou

Skladacia konštrukcia umožňuje jednoduchý prevoz v kufri auta. Vystúpite na okraji mesta, pokračujete na kolobežke bez obáv o parkovacie miesto a vyhnete sa aj dopravným zápcham.

O bezpečnú jazdu sa stará elektrická brzda s mechanickou brzdou na kolese. Obe pri stláčaní aktivujú zadné brzdové svetlo. Je vás preto vidieť aj večer a zároveň, ak brzdíte, ľudia za vami o tom ihneď vedia. Čo svetlo vpredu? Samozrejme, aj na túto vec sa pri konštruovaní e-kolobežky myslelo. O viditeľnosť počas jazdy vo večerných hodinách sa postará kvalitné LED svetlo umiestnené vpredu.

Rýchle a bezproblémové nabíjanie

Stačí bežná elektrická zásuvka a čas nabíjania je podobný ako pri mobilnom telefóne.

Vyskúšajte si e-kolobežku zadarmo

Navštívte pobočku ANTIK Telecom na Račianskej 3 v Bratislave, kde vám všetko ochotne vysvetlí. Navyše, teraz si môžete e-kolobežku zakúpiť s výhodnou 10 % zľavou.

Tak čo? Kam povedú vaše prvé kilometre na novej e-kolobežke?

Mladí dospelí z detských domovov sa musia mnohému naučiť

V slovenských detských domovoch žije v súčasnosti asi 4 644 detí, ktoré však často nie sú pripravené na bežný život po opustení domova. Keďže nemôžu vyrastať vo svojej biologickej rodine a mať vo svojich rodičoch vzor, majú často problémy pri zaraďovaní sa do života. Najväčšie ťažkosti im robí hospodárenie s finančnými prostriedkami. Občianske združenie Úsmev ako dar im pomáha nájsť skutočný domov aj vytvoriť si ten vlastný. V spolupráci so spoločnosťou Kaufland pripravilo v roku 2019 sériu workshopov a podujatí zameraných na vzdelávanie a získanie potrebných zručností. „Cieľom projektu je kariérne poradenstvo, poradenstvo v oblasti zabezpečenia bývania, zlepšenia finančnej gramotnosti, komunikačných a rodičovských zručností, ako aj budovania a posilňovania vlastného sebahodnotenia,“ uviedol Jozef Mikloško, predstaviteľ OZ Úsmev ako dar.

Na prvom z workshopov si mohli mladí ľudia vyskúšať oblasť finančnej gramotnosti v praxi. Zadaním bolo totiž urobiť nákup do domácnosti na celý týždeň. „Vytvorili sme tri skupinky, ktoré dostali k dispozícii istý rozpočet, pričom sme nechali na ich zvážení, čo nakúpia. Na výber mali 30 minút. Dve zo skupín, dievčenská a chlapčenská, sa s nákupom vysporiada-

dali veľmi dobre, hoci chlapci usúdili, že zeleninu a ovocie nepotrebujú a vykompenzovali to množstvom mäsa. Dievčatá, ktoré chodievajú nakupovať do potravín a cez víkendy už aj varievajú, nakúpili

z každého druhu tovaru niečo. No dievčatá, ktorých detský domov je jedným z posledných, ktoré prešli transformáciou na domov rodinného typu, mali s výberom problém. Pred potravinami dali prednosť farbe na vlasy, šampónom a kondicionérom. Tých pár kusov pečiva, ktoré nakúpili, by im na týždeň nestačilo,“ priblížila túto časť Lucia Langová, hovorkyňa spoločnosti Kaufland. Ako dodala, ani jedna skupinka si nevytvorila vedome rezervu vo výške 10 %, ako o tom počuli na prednáške. „Brali sme to tak, že u nás varia vychovávateľky a tie aj chodia na nákupy, takže sme si nakúpili len to, čo potrebujeme my. Na nákupy chodíme len vtedy, keď dostaneme vreckové,“ zdôvodnili svoj výber dievčatá. (ts)

Novinky z Kancelárie pre participáciu

Participácia
Bratislava Nové Mesto

Participatívny rozpočet na rok 2020 sa postupne dostáva do fázy, v ktorej budú občania a občianky našej mestskej časti rozhodovať o podpore jednotlivých občianskych projektov. Počas júla a augusta budú všetky občianske projekty dokončené a vo svojej finálnej podobe po prvýkrát predstavené verejnosti na záverečnom podujatí kultúrneho leta v areáli na Kuchajde. Budete mať jedinečnú možnosť dozvedieť sa čo najviac o autoroch a autorkách i projektoch samotných. Verejnou prezentáciou sa začína rozhodovacia fáza participatívneho rozpočtu, keď obyvatelia Nového Mesta rozhodnú o tom, ktorý občiansky projekt bude financovaný z rozpočtu mestskej časti.

V júni 2019 sa začalo aj s realizáciou úspešných projektov z predchádzajúceho ročníka participatívneho rozpočtu. Realizátori si museli počkať na schválenie rozpočtu mestskej časti mestským zastupiteľstvom. Po zvládnutí potrebných administratívnych úkonov už nič nebráni tomu, aby začali slúžiť obyvateľom a návštevníkom Nového Mesta. Detailnejšie informácie o všetkých občianskych projektoch vám prinesieme v ďalších číslach Hlasu Nového Mesta a nájdete ich aj na stránke pr.banm.sk

Nový režim kosenia

Naša mestská časť by sa po Karlovej Vsi rada ako druhá v Bratislave zapojila do zmeny v údržbe zelených plôch. Pôjde najmä o menej časté kosenie niektorých verejných trávnatých plôch a následné vysadenie lúčnych kvetov.

Takéto opatrenia sú rastúcim trendom v moderných mestách vo svete aj na Slovensku. U nás je jedným z priekopníkov mesto Trnava. Tiež sa inšpirovalo zahraničím, najmä kanadským mestom Vancouver, ktoré sa pravidelne umiestňuje na najvyšších priečkach v celosvetovom hodnotení najlepších miest na život.

Nekosené plochy majú dokázaný pozitívny dopad na klímu v meste, ako aj na udržanie miestnej biodiverzity hmyzu, drobných živočíchov a rastlín. V lete lepšie zachytávajú vlhkosť, takže sú odolnejšie proti vyschnutiu aj vo vysokých letných teplotách, aké vidíme v posledných rokoch. Tiež takto vedia efektívnejšie slúžiť na mierne ochladenie prostredia, rovnako ako každá zelená plocha v meste.

Vyššia tráva umožňuje aj prežitie rôznorodejšieho hmyzu, ktorý v nízkej trávě nenájde útočisko, ako napríklad včely a iné opelovače. Tie v mestách pomaly vymierajú napriek tomu, že sú nevyhnutnou súčasťou života rastlín. Vo vysokej trávě však lepšie prežijú aj lienky a motýle, prípadne rôzne vtáky, jašterice alebo aj ježkovia, ktorí sa živia práve hmyzom. Všetky tieto zvieratá v našich mestách pomaly vymierajú, je teda potrebné im vytvárať lepšie podmienky na prežitie.

Okrem ochladzovania a podpory biodiverzity majú nekosené plochy vplyv aj na kvalitu ovzdušia. Zachytávajú čiastočky prachu, ktoré môžu spôsobovať ochorenia. Takéto trávnaté pásy sú práve preto veľmi žiaduce popri cestách a športoviskách.

Určite sa pýtate, čo na to alergici, keďže alergická tráva je u nás pomerne rozšírená. Niet sa však čoho báť. Najhorším obdobím pre alergikov je vždy čas kosenia, keď sa peľ a iné nečistoty umelo rozvíria do okolia a mnohí alergici majú problém čo i len vyjsť z domu. Takýto stav však pri lúčnej úprave plôch nenastane, prebiehať budú iba prirodzené cykly opelovania. Tie v prípade trávy trvajú mesiac až dva, najmä v máji a v júni. Dejú sa však úplne rovnako v prípade krátkej trávy s tým rozdielom, že na nekosených plochách nebudú alergény umelo rozvírené pravidelnými zásahmi kosačiek.

Natália Nováková

Snímky archív CEEV Živica

Ktoré trávniky by sa nemali kosiť?

Pošlite nám vaše tipy

Novomestský Eko-podnik VPS postupne vyberá plochy, ktoré prejdú do nového režimu kosenia. Pri ich výbere spolupracuje aj s obyvateľmi mestskej časti. Niektorí z vás sa už so svojimi návrhmi ozvali. Ak máte aj vy vhodný tip a ešte ste tak neurobili, pošlite nám ho na adresu participacia@banm.sk

KULTÚRNE LETO V NOVOM MESTE 2019

Každú STREDU a SOBOTU o 21.30 h (v auguste od 21. h)
LETNÉ KINO NA KUHAJDE

Premietanie filmov na želanie, zahlasujte za svojho favorita na stránke kino.nakuchajde.sk

Začíname 26. júna!

Každý PONDELOK a STREDU od 17.45 do 18.45 h
LETNÁ JOGA NA KUHAJDE

Zacvičte si so Zdenom Yogim a relaxujte na čerstvom vzduchu

Začíname 24. júna!

Každý UTOROK a ŠTVRTOK od 18. do 19. h
FITNESS NA KUHAJDE

Skupinové cvičenia s Fit Up-om zamerané na posilnenie tela

Začíname 25. júna!

Dve letné NEDELE od 17. do 19. h
NOVOMESTSKÁ PROMENÁDA

Dychové koncerty v parku na Račianskom mýte

6., 13., 20. júla od 17. do 22. h
TANEČNÉ KULTÚRNE LETO*

V Stredisku kultúry na Vajnorskej 21

Živá hudba 60. – 90. rokov a tanec – Čaj o piatej

VSTUP ZDARMA

Za pomoc pri zabezpečení
Kultúrneho leta 2019
ďakujeme partnerom:

Viac informácií o termínoch, vystupujúcich a prípadných zmenách v programe
nájdete na: www.banm.sk, kino.nakuchajde.sk, www.skvajnorska.sk
a na Facebooku (stránky: Kultúrne leto v Novom Meste,
Letná joga na Kuchajde, Letné kino na Kuchajde, Bratislava – Nové Mesto)
(* vstupenky na Tanečné kultúrne leto si môžete zakúpiť v SK Vajnorská)
ZMENA PROGRAMU VYHRADENÁ.

Oslávme spolu vaše životné jubileum. Stačí jediný telefonát

Určite ste si mnohí všimli, že tradičné Slávnostné stretnutia jubilantov, ktoré sme niekoľkokrát do roka organizovali v Stredisku kultúry na Vajnorskej, sa na istý čas zo spoločenského života v Novom Meste vytratili. Nie však preto, že by ich mestská časť „vyškrtla“ zo svojich plánov. Tejto milšej udalosti, ktorou vzdávame úctu našim najstarším jubilantom, sa vzdať nemienime. Situáciu skomplikovali nové právne predpisy, vďaka ktorým vás – oslávcov nesmieme pozývať bez vášho predchádzajúceho súhlasu.

V Hlase Nového Mesta sme vás už informovali, ako a kam doručiť písomný súhlas. Chceme vám to však čo najviac uľahčiť, preto vám ponúkame aj jednoduchšiu možnosť „ústneho súhlasu“. Ak vy, váš známy alebo rodinný príslušník oslavujete

okružle jubileum 70, 75, 80, 85, 90 alebo viac rokov a máte trvalý pobyt v Novom Meste, môžete priamo kontaktovať Stredisko kultúry a využiť odkazovač na telefónnom čísle **02/44 37 37 82** – po vypočutí odkazu a zaznení tónu nám nadiktujete meno, priezvisko, adresu trvalého pobytu, dátum narodenia a my vám pozvánku na oslavu jubilantov pošleme priamo do vašej poštovej schránky. Využiť môžete aj telefónne číslo **0903 929 244** a e-mailovú adresu **jubilanti@skvajnorska.sk**. Najbližšie termíny slávnostného stretnutia budú **25. 9. a 27. 11. 2019**.

Vďaka a úctu skôr narodeným občanom oslavujúcim životné jubileum sme po krátkej pauze opäť prejavili na stretnutí 22. mája, ktorého sa zúčastnila až päťdesiatka oslávcov z našej mestskej časti.

Program spestrilo hudobné zoskupenie Kuštárovci a nechýbali ani malé pozornosti, ako je torta, kytica a pieseň pre najstaršiu dámu, 98-ročnú Magdalénu Neustadtovú. Aj touto cestou jej do ďalších rokov želáme veľa radosti a pevné zdravie.

A na vás sa tešíme na niektorom z ďalších stretnutí jubilantov z Nového Mesta!

*Branislav Oprala, (red)
Snímka Jana Plevová*

Vek je len číslo, dôležitejší je prístup k životu

V novomestskom centre zdravého pohybu ŠKOLAK klub vládla 23. mája nálada vskutku výborná a siedmy ročník Športového dňa novomestských seniorov patril medzi tie najvydarenejšie. Na úvod predviedli ukážky svojho umenia o pár desiatok rokov mladší športovci, potom však svoju šikovnosť dokázali aj aktívni seniori.

Popoludňajší program otvorili športovotanečnou kreáciou dievčatá zo ZŠ Riazanská pod vedením pani učiteľky Banášovej. Po nich prišli na rad ich spolužiaci, hráči basketbalovej šinter ligy. Jej oduševnený organizátor Martin Huňa neskryval radosť z toho, že si basketbal v Bratislave opäť získava popularitu a za dva roky urobili žiaci obrovský pokrok. Čerstvý majster Sloven-

ska, prvoligový basketbalista Marek Kozlík priniesol ukázať zlatú medailu, ktorú s basketbalovým klubom Inter vybojoval len o deň skôr: „*Som príjemne prekvapený, že toľko skôr narodených ľudí má záujem o šport a pohyb. Držím vám palce vo férovoom záporení a želám veľa dobrej nálady,*“ prihovoral sa profesionálny športovec účastníkom. Blysi sa aj traja chlapci zo športovej školy karate v Bratislave. Roman Hríčka, Matej Rebro a Richard Šlehofer dokázali, že bronz z majstrovstiev Európy kadetov je v dobrých rukách a za predvedené zostavy si vyslúžili veľký potlesk.

Osem seniorských družstiev si zmeralo sily v štyroch disciplínach. Bez ohľadu na počet krížikov na chrbte bravúrne triafali do basketbalového koša, vrhali šípky, kopa-

li do bránky aj hádzali kockou. Prvenstvo vybojoval tím z denného centra Zlatý dážď na Račianskej (222 bodov), druhé miesto získali seniori zo Stromovej (215 bodov) a na tretej priečke sa umiestnilo družstvo z Vajnorskej (199 bodov).

Pani Františka Schindlerová nielenže úspešne reprezentovala DC Stromová, ale na tento deň pripadlo aj jej okružle jubileum. Priatelia jej srdečne zagratalovali, pripili šampanským a ochutnali tortu. Keď pán Repka z klubu na Račianskej vytiahol harmoniku, rozprúdila sa spontánna zábava a, verte či nie, až do neskorého popoludnia sa v telocvični spievalo a tancovalo. Pani Mária Repánová zo sociálneho oddelenia miestneho úradu nemohla skryť dojatie, keď jej seniori za vydarenú akciu úprimne poďakovali.

Jana Škutková, snímky Jana Plevová

Z REDAKČNEJ POŠTY:

Prví absolventi školy na Sibírskej sa stretli po 50-ich rokoch

V júni 1969 opustili prví absolventi Základnú deväťročnú školu na Sibírskej ulici a rozbehli sa do života. Po päťdesiatich rokoch sa tu 17. mája 2019 stretli opäť. Sadli si do lavíc vo svojej poslednej IX. B triede a s trochou nostalgie zaspomínali na spoločne strávené roky. V spomienkach sa vrátili k svojej prvej triednej učiteľke pani Kasalovskej, ale aj k tej poslednej Margite Krížankovej.

Deväť rokov v tejto škole im dalo prvé základy do života a väčšina sa úspešne uplatnila v zaujímavých profesiách. Vtedajší chlapci pracujú dnes ako uznávaní lekári, jadrový fyzik, právnik, úspešný predajca automobilov a zároveň zakladateľ celoslovenskej charitatívnej akcie „Úsmev ako dar“, plavecký tréner detí, opravár automobilov, televízny pracovník, odborník v oblasti projektov v komunálnej sfére alebo pracovník v oblasti verejnej osobnej a nemotorovej dopravy (cyklistickej a pešej). Dievčatá si zvolili povolania v oblasti štátnej správy, školstva, zasielateľskej a špeciálnej činnosti, v bankovníctve, obchode, ale aj v kultúre.

Veselé príhody sú neodmysliteľnou súčasťou školského života. Pri podávaní prihlášok na strednú školu vyslovila naša obľúbená učiteľka slovenčiny Zorka Braxatorisová nedôveru v schopnosti spolužiaka: „*Julo, keď ty urobíš prijímacie skúšky, tak ja si nechám hlavu odľtať.*“ Nemala to povedať takto verejne, lebo Julo prijímačky úspešne urobil. My traja spolužiaci, ktorí sme vyslovený akt „nedôvery“ počuli z prvých lavíc, sme priniesli na hodinu slovenčiny mäsiarsku sekeru. S vážnou tvárou sme vystúpili pred triedu a požiadali pani učiteľku, aby splnila svoj sľub. Zorka to zahrala až do konca a položila hlavu na katedru. Pochopiteľne, ďalej sme nepokračovali! Táto príhoda však odvtedy sprevádza nášho spolužiaka pri rôznych spoločenských akciách. V jeho prípade ho doslova sprevádza aj ten „Úsmev ako dar“.

Škola je skutočne ZÁKLAD ŽIVOTA a na staré priateľstvá sa nezabúda. O rok sa „prví prváčikovia“ z bývalej ZDŠ Sibírska chcú opäť stretnúť pri príležitosti 60. výročia založenia školy.

Peter Klučka, snímky z archívu autora

Žiaci IX. B v júni 1969 a účastníci stretnutia po 50 rokoch v máji 2019

Prevencia je kľúč ku zdraviu

Na vznik onkologických ochorení majú neraz vplyv faktory, ktoré v každodennom zhone neberieme dostatočne vážne. V podstate sú rovnaké ako pri iných civilizačných chorobách – chyby v stravovaní, nedostatok pohybu či dlhodobý stres. Ako sa chrániť, čoho sa vyvarovať či ako postupovať pri podozrení na ochorenie, prednášala seniorom z DC Stromová MUDr. Alena Kállayová, primárka Preventívneho centra Onkologického ústavu sv. Alžbety.

Upozornila na dôležitosť preventívnych prehliadok, resp. skorého vyšetrenia v prípade problémov. „*Aj v prípade, že preventívnu prehliadku vo vyššom veku už nepredpisuje zdravotná poisťovňa, netreba zanedbať signály tela,*“ varuje odborníčka. Dôležitý je pozitívny prístup k životu, radosť aj z maličkostí a dobré vzťahy s okolím. Osamelosť pomôže zmierniť trebárs aj domáce zvieratko. Pani doktorka sa nevyhla otázkam komunikácie medzi lekárom a pacientom, spolužitia rodiny či vzťahov medzi matkami a dcérami.

Keďže racionálna výživa hrá v prevencii dôležitú úlohu, súčasťou prednášky bola diskusia o zdravých potravinách a ochutnávka vynikajúcich zeleninových pochútok.

Text a snímka Jana Škutková

Polícia radí: Ako predísť krádeži bicykla

Keď začne byť počasie príjemné, veľa ľudí vyťahne z pivnice bicykel. Veď v našom hlavnom meste je to pohodlný a neraz aj najrýchlejší dopravný prostriedok. Bohužiaľ, bicykle sú v tomto období veľmi častým terčom zlodějov.

Ako ochrániť svoj bicykel?

1. Na verejne prístupných miestach nenechávajte bicykle bez dozoru (je lepšie ísť do obchodu, príp. na úrad vo dvojici).
2. Ak svoj bicykel necháte niekde odstavený, snažte sa ho mať vizuálne pod kontrolou.
3. Pred tým, než niekoho vpustíte do bytového domu, preverte si, za kým ide.
4. Nové bicykle si nenechávajte v pivnici, do ktorej je vidieť.

5. Ak si kúpite nový bicykel, odfoťte si ho a ponechajte si doklady s výrobným číslom. V prípade krádeže ich použijete pri hlásení na políciu.

6. Neprezrádzajte neznámym osobám sumu, za ktorú ste nový bicykel kúpili.

7. Podľa možnosti neparkujte svoj bicykel pravidelne na tom istom mieste.

8. Odstavený bicykel zabezpečte uzamykacím zariadením (reťazou so zámkom, zámkami na bicykle...). Krádeži to síce často nezabránia, ale predĺži sa jej čas a zvýši sa možnosť páchatel'a zadržať.

Občas ani kamerové systémy nezabránia krádeži. Páchatelia sa pred kamerou zvyknú kryť šiltovkou, prípadne kapucňou alebo sa otáčajú kamerovému systému chrbtom. Neraz ich nezastaví ani reťaz či zámok. Nosia pri sebe pákové nožnice alebo pákové kliešte, ktorými ich za pár sekúnd znehodnotia.

(ORPZ Bratislava III)

Maľujem a kreslím svoje denníky...

Maľuje doma. Z výškového paneláka na Kramároch je ojedinelý výhľad na mesto. Deti už dávnejšie vyleteli z hniezda, takže v byte je dosť miesta aj na pracovisko maliarky, ktorej postačia formáty bežných rozmerov... Boli sme ju navštíviť.

Aká bola vaša cesta za umením, pani Štolcová? Hladká, priama alebo plná prekážok?

Dá sa povedať, že hladká. Absolvovala som umeleckú priemyslovku, teda Strednú výtvarnú školu, to bola vtedy príprava na vysokú školu výtvarnú. Bola to dobrá príprava, takže ma na VŠVU prijali potom bez problémov. Dva roky trvala prípravka u prof. Ladislava Čemického, potom prišli štyri roky na oddelení figurálno-kompozičnej maľby v ateliéri prof. Jána Mudrocha.

Štyri ročné obdobia – Jeseň 2, 2006

Na tie roky sa práve chcem spýtať. Prof. Mudroch bol osobnosťou, ktorá poznačila každého z jeho poslucháčov. Čím vás oslovil najsilnejšie? Alebo inak – v čom sa jeho vplyv najviac prejavil na vašom maliarskom smerovaní?

Štúdium u prof. Mudrocha bolo komplexné. Bola to škola umenia s veľkým U, skutočný úvod do zázračného sveta umenia. Mladý človek prijíma ako špongia a od profesora Mudrocha bolo čo prijímať. Bolo to plnokrvné maliarstvo, portréty, zátišia, najmä kytice... Pravda, popri figurálnej maľbe mu bola blízka aj hudba, aj poézia, ba aj filozofia. Pán profesor bol skutočný majster, najmä pri práci s farbou. Po zažití takejto autoritatívnej osobnosti mal človek čo robiť, aby

si našiel vlastnú cestu. Ale pán profesor nás dobre viedol, nič nevnucoval, nebánil nám ísť si za svojim. Ja som inklinovala skôr k plošnej a lineárnej forme výrazu. V mojom prípade môžem jeho vplyv vyjadriť jediným slovom: farebnosť.

Treba však spomenúť aj vplyv doby, politická atmosféra tých rokov takisto vplývala na výtvarníkov. Žiadala sa realistická figurálna maľba, nijaké abstrakcie. V ponukách, ktoré sme dostávali cez propagáciu a rozličné súťaže – a výtvarník potrebuje z niečoho žiť – platil len a len realizmus. Považujem to za istú životnú skúsenosť (využila som ju napríklad v rade portrétov mojich detí a rodičov), aj keď neskôr som už pracovala inak.

Na začiatku vašej samostatnej tvorby ste sa vraj istý čas venovali výslovné krajinomaľbe, mám na mysli obdobie po vašom pobyte v USA (1969 – 70).

V USA som strávila rok, ktorý bol pre mňa veľmi užitočný. Svet „za železnou oponou“ mi v mnohom pomohol otvoriť

Zrkadlenie II. – Dunaj, 2018

Akademická maliarka Lúdia Štolcová

oči z ľudského i profesionálneho pohľadu. Amerika ma očarila svojimi prírodnými krásami, rôznorodosťou a bohatstvom tvarov. Po návrate domov som dlho čerpala zo svojich zážitkov, vytvorila som cyklus olejomaľieb v červenej farebnosti Arizony nazvaný Americké impresie.

Čo býva u vás hlavným tvorivým podnetom a ktoré motívy vás priťahujú?

Väčšinou sú to zážitky z prostredia, ktoré ma obklopuje, či už z reálneho, alebo vnútorného, imaginárneho. Človek v prírode rozmýšľa, vníma ju, a tak sú to nakoniec akési denníky jeho vnútorného vývoja. Premýšľam nad zmyslom všetkého naokolo, nad kolobehom sveta... Intenzívne pritom vnímam farebnosť ročného obdobia, atmosféru istého miesta. Sú to akési denníky plynutia môjho času. Myšlienky a dojmy sa vo mne ukládajú, vrstvia, žiada sa mi spracovať ich v sebe. Neskôr ich zasa vyberám z pamäti ako inšpiráciu a napokon sa ich potrebujem zbaviť... Maľujem a kreslím, aby som urobila miesto novým.

Máte nejaké vyhranené obdobia v tvorbe, nejaké predely?

V minulosti som istý čas pracovala textílnou technikou Art Protis v spojení s architektúrou. Táto technika je vo svojom výsledku v niečom podobná pastelu.

Možno preto u mňa prišiel výrazný pre-
del, keď som prestala maľovať a sústre-
dila som sa na pastely. Stále ich robím
rada, zdá sa mi, že poskytujú najlepšie
možnosti na znútornené výpovede...
Pred rokmi som kolekciu takých paste-
lov vystavovala v Slovenskom inštitúte
vo Varšave (2007).

A ktorým z výtvarných techník dá- vate prednosť dnes?

Rada techniky kombinujem, je to aj
maľba, aj pastel, vravím tomu „maľovanie
pastelom“ a často do toho pridávam ešte
kresbu. V poslednom čase sa vraciam
k maľovaniu akrylovými farbami, ktoré
mi nahrádzajú olejové farby, no bez ich
špeciálnej vône. Do ateliéru v paneláko-
vom dome je to vhodnejšie. A veľa kres-
lím, mám rada prácu s obyčajnou ceruz-
kou.

Viem, že ste sa venovali aj výcho- ve detí v základnej umeleckej škole. Priviedli vás k nej životné okolnosti alebo ste sama mala záujem o túto činnosť?

Oboje vtedy zohralo rolu. Vzala som
si čiastočný úväzok na vtedajšej Ľudo-
vej škole umenia na Kulíškovvej ulici, aby

veď tieto „deti“ (od 7 až do 17 rokov)
samy chcú na sebe pracovať. Tieto ško-
ly majú podľa mňa veľké zásluhy na
formovaní mládeže, aj keď všetci žiaci
nepokračujú v živote ako profesionálni
umelci. To, čo tam získali, sa nestratí
v nijakom povolani a celý život sú bohat-
ší o vzťah k výtvarnému umeniu.

V slovenskom ľudovom umení je výtvarná zložka tradične veľmi sil- ná. Pozorovali ste pri svojej pedago- gickej činnosti aj u súčasných detí hojné „výtvarné gény“, ktoré náš vý- voj v minulosti poznamenali?

Neviem, či by som takto stavala otáz-
ku. Ja si myslím, že to je vždy v človeku,
v jednotlivcovi – ako talent na niektoré
z umení. Keď sa vrátite do prehistórie,
do jaskýň – kde sa vzali tie obrazy zvie-
rat, ktoré tam vznikli pred tisíckami rokov?
Prečo si aj chudobný človek potreboval
vyzdobiť opasok, ktorý si vyrobil? Preto
hovoríme o potrebe krásy.

Veď áno, talent je vždy predpokla- dom. Len sa mi zdá, akoby v našich končinách bolo tých výtvarných ta- lentov viac než inde. A rozvíjali sa samy, kedysi deti nanajvýš vnímali tvorivých ľudí v rodine a vo svojom okolí.

Dnešná doba podľa mňa nie je prí-
liš žičlivá k výtvarne citlivým deťom.
Uprostred tej našej „popkultúry“, ktorá
deti obklopuje, je podnetov síce veľa, ale
sú dosť chaotické. Aj preto som rada, že
stále existujú umelecké školy, ktoré ich
v tom chaoze orientujú.

Zatiaľ vaša posledná veľká výstava sa uskutočnila minulé leto v Záhor- skej galérii v Senici. Odtiaľ pochá- dzate, však? Prejavila sa nejaká kraji- na tohto regiónu vo vašej tvorbe?

To je zaujímavá otázka. Snáď ani nie
krajina, skôr spomienky na detstvo. Pre-
žila som tam veľmi pekné detstvo a to sú
silné, hlboké vnemy na celý život. Mali
sme veľkú záhradu, najmä tá mi utkve-
la. A skutočne som mala jedno tvorivé
obdobie, keď som sa opakovane vracala
k motívu záhrad a parkov, stromov a det-
ských hier. Inak, k Záhorskej galérii mám
zvláštny, osobný vzťah, ako dieťa som sa
tam stretla so sochárkou pani Alžbetou
Pokornou, niekdajšou majiteľkou toho
kaštieľa a mojou prvou učiteľkou kresle-
nia. Rada sa tam vraciam, asi som lokál-
patriot, no viac sa už cítim Bratislavčan-
kou. Veď tu žijem vlastne už celý život.

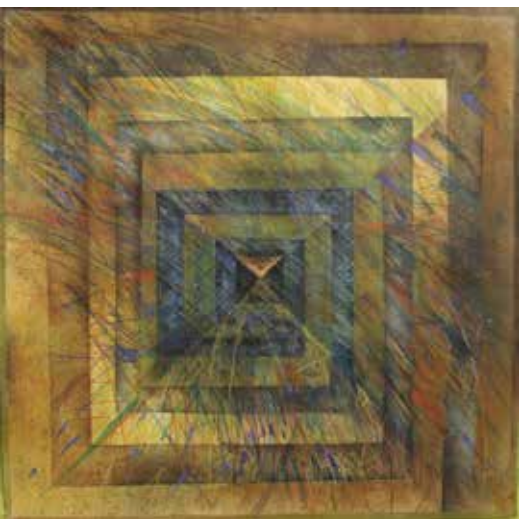
Štyri ročné obdobia – Jeseň, 2006

Zo svojho bytu na Kramároch s úžasom
pozorujem obrovský rozmach, aký Brati-
slava v poslednom čase zažíva.

A vaše plány na najbližšie obdobie, pani Štolcová?

So spolužiakmi z vysokej školy máme
zoskupenie Art Club 60+8, v ktorom
pripravujeme výstavy z vlastnej tvorby
rozličného druhu – každý rok dve-tri
vzniknú, či už kolektívne, skupinové, ale-
bo individuálne. Prevažne sú to maliari,
zopár sochárov, s nimi priebežne vysta-
vujem každý rok. Tentokrát pripravuje-
me spoločnú výstavu v auguste, chcem
na nej vystaviť obrazy z posledného ob-
dobia.

Zhovárala sa Viera Vojtková
Snímky archív LŠ

Hnedý labyrint, 2006

mi zostal čas aj na vlastnú tvorbu. V ro-
koch, keď som tam učila, a boli to dlhé
roky, pracoval s deťmi výborný kolektív
výtvarníkov, aktívnych maliarov a sochá-
rov. Koncoročné spoločné výstavy žia-
kov i pedagógov, tzv. Artparády, boli dlhé
roky uznávané aj širokou pedagogickou
verejnosťou. Pre učiteľov výtvarnej vý-
chovy sme tam robili aj odborné semi-
nára. Rada spomínam na to obdobie.
S talentovanými deťmi je radosť robiť,

Plamene, 2012

Minulosť Nového Mesta – vinohrady, kam oči dovideli

V Podunajsku vinič pestovali už starí Rimania. Tí popri svojej expanzii najprv rozšírili do strednej a západnej Európy kultúru vína, s ktorým obchodovali po Dunaji, neskôr aj jeho produkciu. A tak aj na našom území sa prvé vinice objavili zásluhou rímskych vojakov vinohradníkov.

V stredoveku rástol vinič v našom meste doslova všade, kde nestáli domy – ešte aj na hradnom kopci. Dvojnásobne to platí o území dnešného Nového Mesta pod zvlennými svahmi Malých Karpát. Nie náhodou máme v znaku mestskej časti strapec hrozna. Súvislá zástavba sa končila zhruba na konci dnešnej Obchodnej ulice a odtiaľ sa už vinice ťahali na malokarpatské svahy. Aj vtedajšiu Raču a starobylé Vajnory živili vinohrady. Vajnory dostali dokonca svoje trvalé pomenovanie podľa vína v čase, keď patrili istému dolnorakúskemu kláštoru (Weinern). Postupne ale čoraz viac ich viníc patrilo bratislavským mešťanom, takisto ako v susediacich chotároch.

Množstvo obyvateľov mesta sa teda živilo produkciou vína, ďalší súvisiacou výrobou sudov, lisov a vinohradníckeho náčinia, mnohí sa sústredili na predaj a prepravu vína. Predávalo sa aj do cudziny, lebo malo povest dobrej kvality. Inak by plné sudy sotva putovali až do Sliezska – veď doprava vozmi vyše 300 km predstavovala v tých časoch vyše 70 percent jeho ceny. Dôležitým odbytkiskom malokarpatského vína bol poľský Krakov, centrum miestneho obchodovania s ním. A veľa vzácneho moku sme vozili aj na moravské trhy (Brno, Olomouc, Znojmo), umožňovalo nám to privilégium od kráľa Karola IV. Poloha nášho mesta na tranzitnom a obchodnom uzle Budín – Pešť a Viedeň obchodovaniu všestranne prospievala.

Právo prevážať víno cez hranice patrilo medzi dôležité mestské privilégia. Keďže víno bolo hlavným vývozným artiklom stredovekej Bratislavy, neprekvapuje, že dovoz zahraničných vín do mesta bol zakázaný. História zaznamenala množstvo zrážok našich vinárov s rakúskymi, najmä s vinármi z Burgenlandu, lebo jedni aj druhí sa usilovali ovládnuť tie isté trhy. Obľubu malokarpatských vín na vie-

denskom dvore to však nijako neovplyvnilo. Aspoň tých, ktoré odporučil cisársky ochutnávač vína – to bola nepochybne funkcia mimoriadne výnosná.

Ako sa zrodili viechy

Z hrozna sa u nás vyrábala aj vermút a páčila sa vínovica. V domácnostiach bratislavských mešťanov sa varilo teplé pigmen-

Postupy výroby vína boli v rôznych kultúrach veľmi podobné (oberačka, šliapanie, čistenie sudov)

tové víno zo surového vína, medu, dumbiera, klinčekov, škoric, muškátového orecha, hrozienok, ambry a pižma. V stredoveku sa v meste pilo výhradne mladé víno. Neboli ešte k dispozícii kvalitné sudy, takže hrozilo rozkvasenie vína. Až neskôr sa začali oceňovať staršie ročníkové vína – boli lahodnejšie, no i drahšie.

Z viníc na mestskom území získavalo mesto podľa vinohradníckeho práva kaž-

Vinič hroznorodý (Vitis vinifera) je jedna z najstarších kultúrnych rastlín (6 000 rokov pred n. l.), vo svete dnes poznajú asi 7 000 odrôd

dý rok vopred určené množstvo vína (prípadne muštu) – bolo to niečo ako pozemková daň. Meralo sa na tzv. okovy a potom predávalo napríklad po dvadsať denárov za pintu. Veľkosť okovu sa menila v priebehu stáročí, ale aj lokálne. Bratislavský či budínsky okov bol takmer o štvrtinu menší než svätajurský. (100 okovov bolo asi 54 hektolitrov.) Sudy sa premeriávali špeciálnymi plochými palicami a tzv. vizírmami s vyznačenými stupnicami. Našli sa aj fiškusi, ktorí dokázali sud tak prispôbiť, že aj keď v ňom vína bolo menej, pri premeriávaní sa ukazoval správny objem. Ak boli medzi majiteľmi viníc baróni a zemanovia, s vyberaním vínnych „daní“ od nich bývali problémy veľmi často a neraz sa museli riešiť na najvyšších miestach. Cisár Leopold dal dokonca Prešporuku právo vymáhať si také podľžnosti od magnátov a zemanov exekúciou.

Mestské víno bolo uskladnené v pivniciach Zeleného domu, tam sa neskôr aj predávalo. Ďalší výčap si mesto zriadilo v hasičskej zbrojnici. Všade sa prísne dbalo na dodržiavanie mierky. Začiatok a koniec čapovania vína v meste oznamoval zvon františkánskeho kostola. V nedeľu a vo sviatok zaznel vždy až po hlavnej omši

*Strapec hrozna
v znaku mestskej
časti symbolizuje
oveľa staršie dejiny
Nového Mesta
než stanica
Konskej železnice*

v Dóme sv. Martina, dovtedy sa vínne šenky nesmeli otvoriť. Pri vstupe bývali šenky označené podľa druhu vína, aké ponúkali – biele či červené –, ale aj podľa veku – dvojročné, ročné alebo z poslednej úrody. Na označenie mali niekde maľované tabule, inde stačili aj hobliny, triesky a najmä vechte slamy, vďaka čomu nám dodnes zostalo pomenovanie „viecha“... Výčapné právo, v Prešporku známe od 14. storočia, nazývali podľa toho aj „právo vechy“. Za prenájom tohto významného práva boli mešťania povinní podieľať sa v prípade potreby na obrane mesta.

Dlhá púť k profesionalite

Produkcia vína súvisela s kvalitou pôdy vo vinohrade. Za osvietenských panovníkov v 18. storočí sa významne zdokonalilo jej hodnotenie. V celej Bratislavskej stolici sa napríklad v tom čase už evidovali nielen počty viníc a ich rozlohy, ale aj údaje o bonite pôdy. Úrodnosť vinohradu bola vyjadrená stupnicou 1 – 4, od nej sa potom odvíjala aj cena vyprodukovaného vína. Špeciálnou pozemkovou mierou viničnej pôdy v malokarpatskej oblasti bol tzv. „Stock“ (z nemčiny), ktorý predstavoval plochu 11,76 hektára.

No nešlo len o evidenciu. Všeobecne sa zlepšil a udržiaval poriadok vo vinohradoch. A to aj vďaka zavedeniu funkcie „vinohradníckeho majstra“ (ľudovo „pereg“), ktorý na ne dohliadal podľa radu predpisov a mal v nich značné právomoci. Kontroloval hranice pozemkov, čistenie komunikácií a studní, činnosť vinohradníckych hájnikov i najatých pracovníkov, strážil vinice pred zloďmi a snažil sa predchádzať škodám spôsobeným dobytkom. Potrestáť však mohol aj vinohradníkov, ktorí pracovníkom nevyplatili sľúbenú mzdu. V mestských samosprávach sa „peregovia“ udržali celé stáročia.

Vinohradníkov, ktorí pančovali víno alebo nedodržiavali predpisy o čapovaní vo svojich vechách, trestal richtár, a to telesne. Na tri dni mohol dať previnilca zavrieť do klady. Pri opakovaných previneniach ho priviazali k stĺpu na Hlavnom námestí a vystavili verejnej potupe.

Na vedute Bratislavy z petržalskej strany v 16. storočí vidieť vinohrady okolo celého hradného vrchu, na Machnáči i na Kolibe

Na otázku, čo je najcennejším nástrojom majetnejšieho vinohradníka, by každý odpovedal: lis. Lisy (ľudovo preše) sa používali na lisovanie ovocia, napríklad olív, už v starom Grécku. Pri množstve hrozna v malokarpatskej oblasti boli tieto nástroje potrebné aj v našich vinohradoch. Tzv. kladový lis („kamenný“) bol však veľký a ťažký, lebo sa robil z dubového dreva a na jeho konci bolo kamenné závažie. Navyše, potreboval značný priestor, preto sa lisovanie často zriaďovali spoločne. Vretenový lis bol menší a ľahší, výhodný pri menších množstvách ovocia. A kto nemal nijaký lis, musel sa spoľahnúť na vlastné nohy a lisovať hrozno šliapaním v kadi.

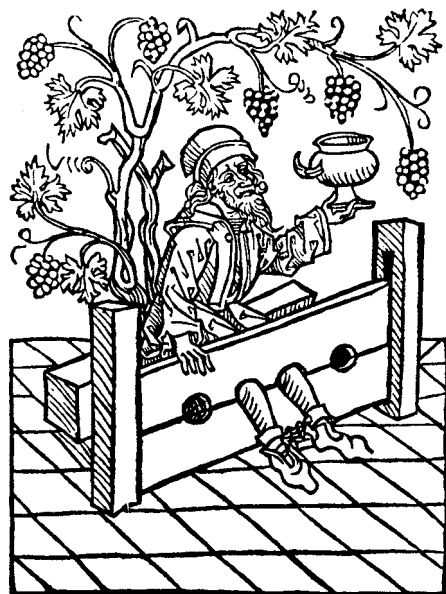
Nečudo, že kamenný lis bol mimoriadnou hodnotou, aká sa u nás vtedy odkazovala v testamentoch. Takisto ako sa odkazovali vinice, ale trebárs aj sudy s vínom. Vinice bývali u nás takisto významnou súčasťou vena.

Mimochodom, vinicu mohla nevesta dostať od manžela aj po svadobnej noci, bol to tzv. „ranný dar“, odmena za uchovanie panenstva až do svadby. V stredovekej Bratislave bol taký dar od muža pomerne často doložený.

Pamätihodnosť, ktorá by mala zostať živá

V dnešnej Bratislave sa nachádza už len veľmi málo z pôvodnej rozlohy vinohradov. Vinohradnícke tradície si pripomínajú len v niektorých mestských častiach, napríklad v Novom Meste sú niektoré z nich ešte vždy súčasťou života jeho obyvateľov. Navyše na ne odkazujú miestne názvy a pomenovania ulíc. Úsilie zabezpečiť budúcnosť novomestských vinohradov a ochrániť ich pred atakmi nežiaducej výstavby sú však namieste. Pred časom prišli významnú dohodu Memorandum o spolupráci a spoločnom postupe pri ochrane plôch vinohradov na svahoch Malých Karpát (2012). Teraz ide o to, aby ju jej najvyšší činitelia rešpektovali a nikomu nedovolili sponchybňovať ju. Ide o živú tradíciu, ktorá pretrvala dlhé veky a nemala by sa vytrátiť ani z novodobého obrazu Nového Mesta. V kultúrnom svete si pozostatky takých stáročných tradícií starostlivo chránia.

Viera Vojtková

Takto vyzeralo zavretie do klady

Zdroje:

Hrivňák, Štefan a kol.: *Víno v prameňoch, Bratislava, Marenčin PT 2018*
Špiesz, Anton: *Bratislava v stredoveku, 2. vyd., Bratislava, Perfekt 2018*
Za poskytnutie ilustračných obrázkov z knihy A. Špiesza Bratislava v stredoveku a súhlas s ich použitím ďakuje redakcia vydavateľstvu Perfekt, a.s.

DYKTÁT BRUSELU alebo ako a prečo hľadá dohodu 510 miliónov Európanov

Náučnú výstavu v kultúrnom centre Nová Cvernovka na Račianskej 78 pod názvom Dyktát Bruselu môžete navštíviť až do konca augusta. Rozširuje vedomosti o EÚ a zároveň informuje o zaujímavostiach, ktoré by mal ovládať každý občan členského štátu. Autormi sú Viliam Csino, Boris Meluš, Peter Liška, Braňo Matis, Matúš Matátko v odbornej spolupráci so Zuzanou Gabrižovou (euractiv.sk). *Nášim cieľom je nielen pripomenúť 15. výročie vstupu Slovenska do EÚ, ale aj upriamiť pozornosť na hodnoty, slobody a možnosti s tým spojené. Pozyvame na ňu školy s učiteľmi a študentmi, rodičov s deťmi aj širokú verejnosť,*“ uviedol režisér Viliam Csino.

Mladí ľudia narodení po roku 1989 vyrastajú v európskom prostredí, no v štandardnom vzdelávacom procese sú často rezistentní proti prijímaniu spoločensko-politických tém. Vytvárajú si názory v internetovom prostredí a v mnohých prípadoch bez kritického myslenia. „Zá-

merom výstavy je dať na stôl základné fakty o tom, čo je to vlastne Európska únia, prečo vznikla a ako funguje. Súčasná diskusia o nej sa totiž vedie buď veľmi zavádzajúco, alebo povrchné. To sme sa snažili zachytiť aj v názve výstavy, ktorý asi nenechá chladným žiadneho milovníka slovenčiny, čo nám, veríme, odpustíte. Nie je to jednoduchá téma, ale miera nášho hlasu v Európe je priamo úmerná nášmu záujmu o ňu. Vďaka spolupráci s centrom Edudrama a občianskym združením Zmúdri sme pripravili vzdelávací program pre školy a pre širokú verejnosť pripravujeme viaceré diskusie,“ približuje zámer výstavy grafický dizajnér Boris Meluš.

Dyktát Bruselu vizuálne atraktívnou formou približuje, ako a prečo hľadá dohodu 510 miliónov obyvateľov Európskej únie. Zároveň odpovedá na otázky: Čo je to Európska únia? Ako funguje? Prečo a ako vznikla? Je naša národná identita jasne a definitívne určená či dokonca vý-

lučná hodnota? Bol Svätopluk prvým starým Európanom? Autori na tieto otázky odpovedajú s vtipom. Mnohých možno prekvapí, že prvá zmienka o vytvorení spoločného európskeho zhromaždenia tu bola už v roku 1306. Prehľadná časová os mapuje aj najznámejšie a najvýznamnejšie konflikty medzi pôvodnými členmi Európskej únie. Súčasnosť je zobrazená cez množiny zachytávajúce mieru integrácie jednotlivých členských štátov.

Zuzana Suchová, snímka Peter Gáll

Fašizmus je v spoločnosti stále prítomný

„O fašizme je aj dnes potrebné hovoriť a vysvetľovať jeho podstatu najmä mladšej generácii. Aj keď nové fašistické orientované smery a politické strany už sami seba nenazývajú fašizmom, jeho znaky a myšlienky sú prítomné v ich ideológii,“ povedal v úvode svojej prednášky historik Jakub Drábik. S návštevníkmi Historického kabinetu prišiel

o zložitej téme diskutovať 5. júna do Novej Cvernovky.

Aj samotní historici mali dlhé roky problém zadefinovať, čo je a čo nie je fašizmus. Profesor Roger Griffin z Univerzity v Oxforde sformuloval dva charakteristické znaky, ktoré fašizmus definujú a ktorými sa odlišuje od iných smerov. Prvým je „mýtus o znovuzrození“. Príslušníci fašistických hnutí hovoria o kríze národa, dekadentnej kultúre a smerovaní do záhuby, pričom záchranou je očistenie národa a obroda, ktorú ponúkajú práve oni. Druhým znakom je ultranacionalizmus a tvrdenie, že demokracie máme priveľa, potrebná je pevná ruka vodcu. A ten by mal nastoliť nový poriadok.

„Fašistická ideológia je založená na emóciách, ktorými pôsobí na ľudí. Nie je schopná vytvoriť funkčný štát a novú spoločnosť, pretože neponúka riešenia. Aj keď fašistické strany nemajú väčší-

novú podporu, najväčšie nebezpečenstvo vidím v tom, že ich agendu a rétoriku preberajú mainstreamové strany a politici. Tým sa aj demokratické strany radikalizujú a posúvajú k extrémizmu. Nenávisť, rasistické a xenofóbne komentáre sa potom šíria po internete aj medzi bežnou populáciou,“ hovorí historik. Dodáva, že s radikalizáciou verejnej mienky súvisí aj nebezpečný fenomén dehumanizácie. Z určitých etníc či spoločenských skupín sa vytvárajú nepriatelia, od ktorých treba národ očistiť. Aby to obyvateľstvo mentálne prijalo a nekládlo odpor, fašizmus ich predstavuje ako menejcenné rasy, „podľuď“, asociálov a parazitov.

Zdá sa, že tieto tendencie naberajú na sile aj v súčasnosti a je najmä úlohou štandardných politických strán, aby sa z historickej skúsenosti poučili a nepreberali lacnú populistickú rétoriku.

Text a snímka Jana Škutková

Novomešťania majú dobré oko

Súťaž o najzaujímavejšiu fotografiu z Nového Mesta sme vyhlásili v apríli tohto roku pre obyvateľov, ale aj návštevníkov našej mestskej časti. Medzi zaslanými snímkami dominovala téma prírody, či už z prostredia Kuchajdy, Kamzíka, alebo novomestských parkov. Žiaľ, viaceré autentické fotografie zaslali ich autori v minimálnom rozlíšení. Pote-

šili porotu, no nedali sa zaradiť do tlače. Vďaka sponzorskej podpore spoločnosti fibra print, s. r. o., mohli byť víťazné fotografie vytlačené na plátno a vystavené v galérii Strediska kultúry na Vajnorskej. O hudobný program počas vernisáže sa 14. mája postarali talentovaní žiaci zo ZUŠ Háľkova.

Jana Plevová

Účastníci súťaže (zľava) Eubomír Friala, Petra Závodná a Pavel Vojtek na snímke Jany Plevovej

Hľadali ste už „kešku“?

Geocaching je celosvetová hra, pri ktorej s obľubou trávia svoj voľný čas všetky vekové kategórie. Na hru je potrebné sa bezplatne registrovať na stránkach geocaching.com. Tá sprístupní záujemcovi mapu s takzvanými „keškami“. Obvykle ide o ukryté menšie či väčšie nádoby obsahujúce okrem návštevných knižky (logbooku) aj drobné predmety na výmenu, informácie alebo herné súčasti. Sú umiestnené po celom svete, na miestach, ktoré zakladateľ predstaví na internetovej stránke. Môže to byť vrchol hory, kultúrna pamiatka, rozhľadňa či iné miesto, ktoré stojí za návštevu. K nájdeniu kešky potrebuje hráč GPS, to je však dnes už súčasťou každého moderného telefónu.

Okrem návštevy zaujímavých miest sa organizujú stretnutia hráčov. Ich hostiteľ pripraví určitú tému a účastníci sa zapoja do súťaží, turistických výstupov, prehliadok hradov, vedomostných kvízov či cestovateľských podujatí. Medzi významné stretnutia kešerov patria CITO eventy. Pri nich sa dobrovoľníci priamo podieľajú na likvidácii čiernych skládok v prírode, sadení stromčekov, rozvešovaní vtáčích búdok, čistení lesných studničiek a potokov, výstavbe krmidiel a iných aktivitách spojených s ochranou prírody.

Bratislavskí priaznivci geocachingu z občianskeho združenia Permoníci zorganizovali v máji prvý ročník športovo-zábavného rodinného podujatia na Partizánskej lúke pod názvom Kešeriáda 2019. Jeho čestným hosťom bola Erin, zástupkyňa prevádzkovateľa hry priamo zo Seattlu v USA. Z približne 1 200 účastníkov prišla tretina zo zahraničia.

Stanovišťa predstavili zaujímavosti v okolí Partizánskej lúky, súťaž sa konala v štrnástich športových disciplínach a k aktívnej zábave slúžilo aj desať nesúťažných športov. Vyvrcholením súťaže bola disciplína Iron Cacher. Po hlavnom programe sa priamo na mieste uskutočnilo jedno z CITO stretnutí.

*Katarína Vallová, Simon Cooper
Snímka Martin Balogh*

Snímku Frozen zaslal Pavel Vojtek

Zaujímavý pohľad Ivety Pisárikovej na park Jama

O živote na okraji spoločnosti

Kto je bez viny, nech hodí kameňom – aj tak by sa dala pomenovať nová talkshow Renáty Názlerovej. O tom, že zaujímavé rozhovory sa dajú urobiť trochu inak, nás 29. mája v Dome kultúry na Kramároch presvedčila známa moderátorka, herečka a spisovateľka.

Pani Názlerová si vybrala nezvyčajnú tému a pozvala hostí, ktorí otvorili divákovi svoju trinástu komnatu. Otvorene rozprávali o trpkosti životnej skúsenosti, keď sa ocitli vo väzení, o pocitoch osamelosti, rodinných putách, ale aj nových začiatkoch po výkone trestu opäť na slobode. Silné príbehy, po ktorých ľudia odchádzali so zmiešanými pocitmi. Nesúdili, skôr si uvedomili, že hranica medzi vinou a nevinou môže byť niekedy veľmi tenká. Svoje poznanie i odhodlanie trefne vyjadril jeden z účinkujúcich: „Sloboda je krásna a nech ju vymeníte za čokoľvek, nikdy to nebude dobrý obchod!“ O to, aby atmosféra podujatia nebola príliš ťaživá, sa vynikajúcim výkonom postarala hudobná skupina Henry Tóth & Band.

Jasmina Nasariková

Na Mladej Garde sa slovenskej atletickej elite darilo

Na Mladej Garde, v športovom areáli Pavla Gleska, domovskom stánku atletického oddielu TJ Slávia STU Bratislava, sa v nedeľu 19. mája 2019 uskutočnil 35. ročník medzinárodného atletického mítingu Memoriál Tomáša Babiaka. Po ročnej pauze bol opäť aj jedným z kôl Atletickej ligy, najvyššej atletickej súťaže družstiev dospelých na Slovensku.

Tradičným ťahákom pretekov bola súťaž oštepárov – 35. ročník Memoriálu Tomáša Babiaka. Prvenstvo si zabezpečil hneď úvodným pokusom dlhým 73,93 metra Maximilián Slezák z Dukly Banská Bystrica. Nečakane ostal bez platného pokusu minuloročný víťaz a adept aj na tohtoročné prvenstvo Patrik Žeňúch zo Stavbára Nitra. Farby domácej Slávie STU hájili Martin Žlnaj a Jakub Hromada, ktorí skončili na štvrtom, resp. šiestom mieste. Medzi ženami v rovnakej disciplíne triumfovala Júlia Hanuliaková zo Slávie ŠG Trenčín výkonom 42,38 m.

Výborné výkony predviedli šprintéri na 200 metrov. Medzi mužmi zvíťazil Šimon Bujna v pozícii slovenskej šprintárskej dvojky časom 21,63 s a medzi ženami špecialistka prekážkarka Daniela Ledecká v osobnom rekorde a historicky druhom najlepšom čase mítingu 24,13 s. Rekordy podujatia boli prekonalé v skoku o žrdi mužov zásluhou Tomáša Krajňáka výkonom 486 cm, v behu na 5 000 m žien zásluhou Ľubomíry Maníkovej výkonom 17:29,36 a v štafete žien, ktorú vylepšilo kvarteto pretekárov Dukly Banská Bystrica na čas 3:56,05. Súčasťou mítingu boli dve spomienkové disciplíny na už nežijúcich nestorov domácej slávickej atletiky, Cena Pavla Gleska na 800 m

Víťaz hlavnej disciplíny hodu oštepom Maximilián Slezák z Dukly Banská Bystrica

mužov a Cena Štefana Molnára v skoku do diaľky mužov. Cenu Pavla Gleska vybojoval v závere Andrej Mitašík zo Slávie UK. V súťaži diaľkárov sa z víťazstva tešil Rastislav Jelínek zo Slávie TU Košice výkonom 677 cm.

Pretekov na Mladej Garde sa zúčastnilo 334 pretekárov a pretekárov z piatich krajín a 38 klubov. Okrem Slovenska boli zastúpené Česká republika, Rakúsko, Slovinsko a Ukrajina.

Preteky potvrdili svoje postavenie v rámci najvýznamnejších slovenských atletických mítingov, o čo sa pričínili organizačný výbor z domácej Slávie Slovenskej technickej univerzity v Bratislave.

*Branislav Droščák, AO TJ Slávia STU Bratislava
Snímka Pavol Uhrin (www.fotosport.sk)*

ZŠ Odborárska hostila majstrovstvá kraja

Šiesteho ročníka krajského kola pretekov žiakov a študentov v orientačnom behu o Pohár predsedu BSK sa 15. mája zúčastnilo 215 mladých športovcov z 30 škôl. Súťažili štvorčlenné školské družstvá aj jednotlivci, ktorí sa prebojovali z okresných kôl s účasťou viac ako 700 pretekárov.

Centrom pretekov sa stala základná škola Odborárska, odkiaľ pretekári štartovali v minútových intervaloch na trať vyznačenú v okolí školy a v parku na Nobelovej ulici.

Víťazstvo si medzi jednotlivcami vybojovali Andrej Mikloš a Ema Havlíková, obaja z gymnázia v Pezinku. Najlepšie chlapčenské družstvo prišlo z gymnázia na Grösslingovej ulici a dievčenské z pezinského gymnázia. Z novomestských žiakov dosiahli najvyššie umiestnenie Diana Brňáková (18.) a Nikolas Janík (49.), obaja zo ZŠ Odborárska.

„V našej škole sa s nadšením a zanietením venujú deťom manželia Baloghovci z Bieleho križa aj pedagógovia. Zaujím

o tento zaujímavý šport narastá, veď láka deti do prírody, zvyšuje kondíciu, odvahu, rozhodnosť, ale aj samostatnosť a férovosť. Orientačný beh je zakaždým iný, prináša prekvapenia a množstvo zážitkov,” povedala riaditeľka školy Ľubica Danešová. Zároveň vyjadrila poďakovanie všetkým organizátorom, predovšetkým pani Eve Kráľovej a svojej kolegyni učiteľke Martine Brňákovskej za ich aktivitu a precíznosť pri príprave podujatia.

Preteky boli súčasťou Svetového dňa orientačného behu, po ich skončení si záujemcovia mohli vyskúšať orientačný beh na jednoduchšej trati neďaleko budovy Vernost.

Jana Škutková, snímky Igor Dujava

Párty pre novomestské deti

Podujatie plné hier, zábavy a smiechu pripravila mestská časť pre svojich najmenších obyvateľov 9. júna v areáli prírodného kúpaliska Kuchajda. Populárni detskí speváci, veselé bábky, tombola, možnosť previezť sa v člne po hladine jazera a množstvo ďalších atrakcií prilákali stovky návštevníkov. Vydarené rodinné popoludnie si tu užili malí aj veľkí.

(jš), snímky Jana Plevová

Na kus reči prišiel „jubilant“ Boris Filan

V poslednej talkshow Na kus reči pred letnou prestávkou bol hosťom Jozefa Banáša spisovateľ, textár, scenárista a zapálený cestovateľ Boris Filan. Publikum v sále sa mu na celé dve hodiny podarilo strhnúť a zabávať historkami zo svojho profesijného života aj z cestovania. Pozvanie do talkshow nebolo v tomto prípade náhodné. Boris Filan totiž 30. júna oslávi okrúhlu 70-ku, a tak si od publika vyslúžil spontánne standing ovation a od Strediska kultúry na Vajnorskej aj pozornosť v podobe jedlej kytice. Boris, aj touto cestou vám želáme všetko najlepšie a mnoho ďalších produktívnych rokov!

Branislav Oprala, snímka Róbert Němeček

Pocta M. R. Štefánikovi

V roku stého výročia tragickej smrti Milana Rastislava Štefánika spomínajú Slováci na svojho významného rodáka mnohými spôsobmi. Jeho život a práca sú témou filmov, kníh a nespočetných besied, inšpirovali športové podujatia.

Aj 165. Poetický večer pri sviečkach v Dome kultúry venoval Juraj Sarvaš pamiatke tejto historickej osobnosti, pričom ho pripravil neobvyklou, dramatickou formou. Spolu s účinkujúcimi Máriou Schlosserovou a Romanom Hrgašom predstavili kapitoly zo života veľkého, mnohostranne nadaného muža, ktorého krédom bolo: „Prebijem sa, lebo sa prebiť chcem!“ Vzťah s rodičmi, lásky a priateľstvá, pracovný entuziazmus, túžba po poznání, ale aj schopnosť neúnavne pracovať za lepšie postavenie svojho národa defilovali v pútavom životopisnom pásme. Mimoriadne silným zážitkom boli hudobné vstupy sólistov Štátnej opery v Banskej Bystrici Mariany Hochelovej, Veroniky Mihalkovej a Šimona Svitoka, ktorých na klavíri sprevádzala Martina Svitková.

Text a snímka Jana Škutková

Komunitné centrum na Ovručskej 5 pozýva

Každú stredu od 10. do 11.45 h

a každý štvrtok od 12. do 13.45 h

Cvičenie pre ľudí s Parkinsonovou chorobou s OZ Pupalky

17. 6. od 18. do 19. h

Zdravá výživa s výživovou poradkyňou Zdenkou Havettovou

Téma: Zimné vs letné stravovanie

Viac informácií o programe získate na tel. č. 0907 977 211. Zmena programu vyhradená.

INZERCIA

Vodoinštalatéri – kvalitne a rýchlo. 0904 572 977

Oprava a čalúnenie nábytku: sedačky, starožitný nábytok, nové výrobky na objednávku. Čalúníctvo Jozef Rusnák, Vajnorská 89, Bratislava. 0902 757 644

Televízny tábor

od 10 do 15 rokov

Návšteva televízií a dabingového štúdia, práca so slovom, stretnutie so známou osobnosťou a veľa zážitkov

Pitný režim a obеды zabezpečené
Skúsení lektori a inštruktori

15.- 19. júla 2019 od 7.30 - 16.30 h

Darčeky: CD s fotkami, táborový zápisník, podpiskarta s vlastnou fotkou

info: televiznytabor@gmail.com
02/44 37 37 60

Cena: 109 €, deti z MČ BNM 99 €

Zmena programu vyhradená!

KURZY

2019 / 2020 zápis - september 2019

info: 0903 929 244, 02 / 44 37 37 60, (po - pia: 9. - 18. h)
www.skvajnorska.sk, e-mail: info@skvajnorska.sk

SK Vajnorská 21		DK Kramáre, Stromová 18	
TVORIVÉ:	Výtvarné štúdio akad. soch. Magdy Burmekovej pre dospelých Keramika pre dospelých Kurz strihov a šitia	TVORIVÉ:	Ateliér neprof. výtvarníkov
PRE DETI	Keramika pre deti Výtvarná škola pre deti	POHYBOVÉ	Pilates Zdravotné cvičenia pre začiatočníkov s prvkami jogy na chrbticu
POHYBOVÉ	Joga		

Tanečné kultúrne leto 2019

soboty **6.7. 13.7. 20.7.**

na Vajnorskej 21, vždy od 17. - 22. h